

II.

C. 10285.

e. 15

[Faint handwritten text]

10285. II. C. v. 2.

BRATOVŠHINA

S. LEOPÓLDA,

k' pomózhi misijonarjem,

to je

*poslanim osnanovavzam keršhanske
katolshke vére v' Ameriki;*

ali

opis, kako se keršhanska katolshka
véra v' Ameriki rasšhirja.

Druge bukvice.

V' Ljubljani,

natifnil Joshef Blasnik,

1837.

Na prodaj per Janesu Klemensu, bukvovesu.

V' natif téh bukev so milostivi Firshht
Gospod Gospod

ANTON ALOJS,

Ljubljanski Škof, dovolili 16. dan roshniga zveta
1837.

IN=030007446

OPOMBA.

She v' pervih bukvizah tega popísa je bilo povedano, de je sveti in brumni fhkof Zinzinatishke fhkofije v' Ameriki, gospod Eduard Fenvik, 26. dan mesza kimovza v' letu 1852 umerl. Ker je bila Zinzinatishka fhkofija grosno velika, in se je sveta katolshka vera v' nji she slo rashirila, sato so sveti Ozhe papesh po smerti fhkofa Fenvika to fhkofijo rasdelili, in is nje dve fhkofii naredili, kterih ena se she smirej od poglavitniga mesta Zinzinati, Zinzinatishka fhkofija, ena pa od mesta Detroit ali Detroà, Detroitishka ali Detroashka fhkofija imenuje. V' Detroashki fhkofii, v' kteri je sdaj misijonar Friderik Baraga, (in drugi misijonar, kteri je posneje is Krajnškiga v' Ameriko sbel, po imenu Franz Pirz), so sveti Ozhe papesh gospoda Friderika Resé, kteri je popred veliki fhkofov namestnik bil, in od kteriga je bilo v' pervih bukvizah per popísu Zinzinatishke fhko-

fije govorjeno, v' fhkofa isvolili, in mu fkerb te velike fhkofije isrozhili. Šamó v' enim delu te fhkofije je nekoliko takih ljudi, ki so se is Evrope v' Ameriko preselili, in sdaj tam stanujejo; per jeserih in potokih pa, ter v' neisrezhenó velikih gojsdih proti vezherni in polnozhni strani so she sami divjaki, ki ali v' slabih vaséh prebivajo, ali pa so semtertje rastreseni. Vender je pa shtevílo katolshkih kristjanov v' tej fhkofii she prezej veliko, kateri tudi na shestnajstih krajih she zerkvé imajo, od kterih so dvé sidane, druge pa lesene ali pa is drevesnih skorij. Ravno pol teh zerkvá je v' takih krajih, kjer is Evrope preseljeni katolshki kristjani prebivajo, drugih osem je pa per divjakih, med kterimi se sveta katolshka vera smirej bolj rasshirja. Šamo v' misijonski fari *per Krivim Drevesu* je she zhes tavshent katolshkih kristjanov, kateri so bili popred ajdje ali neverniki, in so se potem k' pravi veri spreobernili. Tako tedej seme boshje besede, ktero misijonarji v' teh krajih osnanujejo, zhe dalje vezhi sad obroduje, in blagor tistim, kateri k' temu kaj perpomorejo.

PERNO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is Kriviga Drevesa do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 3. dan roshniga zveta 1833.

Veliko veseliga se je sopet v' moji misijonski fari pergodilo, kar samorem sdaj prezhahtitljivi oskerbnishnizi bratovshine svetiga Leopolda povedati. Vender mi je pa teshavno vse rezhi na dolgo popisati, ker imam tako veliko opravkov in tako malo zhasa, de si moram nekoliko spanja pertergati, zhe hozhem brumnim udam bratovshine svetiga Leopolda, kateri nam misijonarjem tako dobrotljivo pomagajo, le nar imenitnishi rezhi od tega povedati, kar bi jim k' njih rasveseljenju rad povedal.

Posimi je v' moji misijonski fari manj opravkov; takrat imam samó domazho val in dvé sofednje vasi oskerbljevati, v' kterih simski zhas le spreobernjeni Indijani prebivajo.

Škoraj vfi ajdovski Indijani gredó namrezh je-
fén delezh proti poldanski strani, kjer zhes si-
mo oftanejo, in fhe le spomlad od tam nasaj
pridejo. V' daljne kraje k' ptujim Indijanam
hoditi, je pa posimi savolj' grosniga mrasa in
fnegá nemogozhe; vfa semlja je s' debelim fne-
gam pokrita, in nikjer ni nar manjšhiga pota
ali gasú.

Indijani imajo velike in teshke nalafh sa
simo narejene karpe ali fneshne zhévlje, kateri
so leseni in podolgastim ter v' fredi preplete-
nim obrozhem enaki, in se tudi v' enih krajih
smuzhí imenujejo. Te fi s' jermeni na nóge
perveshejo, in s' njimi lahko in hitro po verhu
fnega hodijo, ker so od mladosti v' to navajeni.
Pretezheno simo fim imel prav potrebno oprava-
vilo v' Michili-Makinak, majhnim mestizu, 10
milj delezh od tukaj, in fim bil perfiljen tudi
v' takih fneshnih zhévljih tje iti, ker drugazhi
ni bilo mogozhe; pa fim tako teshko hodil,
ker take hoje nisim navajen, de fim po veli-
kim trudu in persadevanji fhe le po pretezh-
nih dvéh dnéh tje prishel. Vezhkrat fim se
ves utruden v' fneg naflonil, de bi se bil ne-
koliko pozhil. Šhe teshje fim pa nasaj hodil,
in vezhkrat fkorej nisim mogel dalje iti. Po-

šfreshni Indijani pa, ki so me spremljali, so imeli usmiljenje s' manoj, in so me smirej pozhakovali, de sim jih mogel dohajati. — Ali spomlad pa pride spet veselíši zhaš sa-me; jesero Michigan se otaja, in sopet samorem k' daljnim Indijanam hoditi, in sglubljenih ováz íškati.

Pretezheno spomlad sim se nar pervikrat 30. dan maliga travna v' daljni kraj podal, kteriga popred she nobenikrat nisim obískal, in kjer she nikdar nobeniga katolíhkiga misijonarja ni bilo. Ali prebivavzi tístiga kraja so od spreobernjenih Indijanov, kteri so njih kraj obískali, nekoliko od katolíhkih duhovnov in od našhe svete vére flíshali, in so djali, de bi radi tudi enkrat kakiga katolíhkiga misijonarja v' svojim kraji vidili in flíshali. Kakor hitro sim to svedil, sim se prezej v' zholnizhku zhes jesero k' njim podal. Na tem potu smo imeli smirej nasprotne vetrove in flabo vreme, in sraven tega je bil našh zholnizh majhen in ne prav terden, tako de smo se mogli vedno s' nevarnostjo svojiga shívljenja soper hude valove vojskovati, kteri so naš poshreti shugali. Vender pa samorem rézhi, de sim bil prav miren, in bres vsiga strahú, ker sim vedel, de me Je-

suf Kristuf, nash dohri pastir, tje pelje, kateri hozhe, de moram teh sgubljenih ováz poiskati, in jih k' njemu perpeljati. Po velikih teshavah fim prishel sadnjizh s' svojimi spremljevavzi na tisti kraj, kamor fim bil namenjen, to je, na en otok v' jeseru Michigan, kateri se *Mali Detroit* imenuje. Divjaki tega kraja so bili grošno veseli, de so sdaj katolshkiga mashnika vidili, in per sebi imeli. Ostal fim ofem dni per njih, fim jih uzhil, in fim videl, de so se prav lahko uzhili, in kar je she vezh, de so sklenili po naukih kershanske vére na tanko shiveti.

Štirnajsti dan velkiga travna je bil sa té Indijane nar srezhnishhi dan, in tudi sa-me dan velikiga veselja, ker ta dan fim jih 22 kerstil, kateri so vsi terdno obljubili po sapovedih nafhe vére na tanko shiveti. Drugi prebivavzi tega otóka, kateri se do sdaj she niso spreobernili, niso savoljo tega sovrashniki nafhe vére, ampak so mi she zlo upanje delali, de se bodo tudi k' ti veri spreobernili, zhe jih bom she kdej obiskal. Tudi fim jim ref obljubil, de jih hozhem to poletje she enkrat obiskati, in oni so mi pa vsi fkupej obljubili, de bodo do tistiga zhasa majhino leseno zerkvizo naredili, sa ktero

fmo prezej perpraven kraj poiskali. Kadar bom sopet pervikrat v' Mali Detroit shel, upam veselje imeti, to majhino zerkvizo she izdelano sagledati, in jo mislim k' zhafti svetiga Joshefa in po imenu tega svetnika Bogu posvetiti ali shegnati, sato de bi sveti Joshef Boga profil, de bi ti Indijani kerfhanski véri svesti ostali in jo do konza svojiga shivljenja spolnovali.

Kadar smo is Maliga Detroit nasaj shli, smo imeli fizer dobro vreme in ravno pravi veter; ali sdaj bi naf bila pa kmalo druga nefrezha sadela. Indijani v' Malim Detroit so nam fizer dali, kar so imeli, namrezh krompirja in rib, de smo jih s' saboj vseli; vender je pa tega shivesha kmalé smankalo, in nismo imeli vezh kaj jesti. Ali su^{aj} nam je spet Bog pokasal, kako dobrotljivo sa naf skerbí. Ko smo se namrezh memo majhniga pezhavnitiga ali skalnatiga otoka peljali, so Indijani sagledali, de je truma velikih povodnjih tizhev ismed skalovja kvishko sletela, in so is tega skdenili, de morajo ti tizhi svoje gnjesda tukaj imeti. Hitro smo zholnizh proti kraju tega otoka obernili, in ko smo na otok prishli, smo najdili v' gnjesdih 130 jajz, ktere so bile tako velike in dobre, kakor góse jajza. Sa

ta dobri dar Imo Bogá sahvalili, in Imo se potem spet od tam dalje peljali. Na tem potu sim obiskal tudi drugi majhen misijonski kraj, po imenu *Manistija*, od kteriga sim she lani pisal. Tukaj sim imel veselje viditi, de ti Indijani, ki sim jih bil lani kerstil, prav na tanko po kershanski veri shivé, in she tudi veliko kershanskiga nauka snajo, sato ker je nekaki v' naukih nafhe svete vére dobro poduzhen Indijan is Kriviga Drevesa per njih zhes simo bil, od kteriga so se veliko dobriga nauzhili. Tudi sim videl, kako so si ti dobri Indijani persadevali vezhi in lepfhi zerkev narediti, kakor je tista, ki so jo bili lani naredili, in ktero sim bil po imenu in k' zhafti presvete devize Marije shegnal. She to poletje upajo novo zerkev dodelati. Tukaj sim samo dva pred malo zhasam rojena otroka kerstil, ker vsi Indijani te male vasi so she kersheni, sunej eniga samiga terdovratniga starzhika, kteri nobenimu drugimu nizh ne verjame, kakor samo sebi. Kristijanov v' Manistii ne morem sadofti pohvaliti, posebno savolj njih veselja do molitve. Sraven dolgih in lepih sjutrajnih in svezhernih molitev, ktere vsak dan svesto opravijo, molijo she tudi vsak dan po dvakrat ali pa she zlo po

trikrat sveti roshenkranz. Kadarkoli imajo kaj zhafa, vsamejo svoje Indijanske molitvine bukvize v' roke, (ki sim jih bil dal jest lani v' mestu Detroit natisniti), in molijo ter pojejo is njih, ali pa se sraven natisnjeni katekistem is glave uzhe. Veliko jih je med njimi, kateri she sdaj brati snajo, drugi se pa brati uzhe.

Od Manistije sim se prepeljal na Bibrov Otok. Tudi od tega misijonskiga kraja je bilo she govoreno (v' pismu od 1. dneva mesza maliga serpana 1832). Tukej je fhtevilo kristjanov vezhi, kakor v' Manistii in v' Malim Detroit, vender je pa she smirej vezh ajdov, kakor kristjanov, in ajdje tega otoka so hudobni, in kerfhansko vero sovrashijo; tudi kristjane sanizhujejo, in si persadevajo jih pregovoriti, de bi kerfhansko vero sapustili. Savoljo tega tudi kristjanam ne pusté na tem otoku nobene zerkve postaviti, kar bi ti radi storili, ker so to she prezej po svojim spreobrnjenji storiti sklenili. Ajdje pa shugajo, de jo bodo prezej poshgali, zhe jo kristjani naredé. Ker sim se od takoshne stiske téh kristjanov in od terdovratnosti njih ajdovskih sosedov sam preprizhal, sim sklenil she nekaj drugiga poskufiti. Kadar sim namrezh sopet k' njim shel, sim vsel s'

faboj vezh takih rezhi, ki jih ti ljudje radi imajo, kakor postavim: pisano platno sa frajze (ker divjaki prav radi pisane frajze imajo), majhine fhkarje, fhivanke, zvirn, in posebno pa prav veliko tabakoviga perja, ker fim tudi vedel, de radi tabak pijejo. Ko so me ajdje s' temi darmi priti vidili, so bili krotkejsfi in prijasnisfi, in so obljubili sanaprej kristjane per miru pustiti; ali od postavljanja zerkve na njih otoku pa vender niso sfi hotli nizeh sfi-fhati. Torej fim jim sfi dalje take rezhi da-jal; per vsakim obiskanji fim jim kaj podaril. (Sa té rezhi je fizer treba nekoliko dnarjev dati, pa drugazhi bi se ne mogla katolshka véra na tem otoku obraniti.) Ko fim jih sdaj sadnjizh obiskal, fim jim prav veliko tabaka pernesel, in fim ga med té terdovratne never-nike rasdelil, potem fim se pa pertoshil, de per vsi dobroti, ki jo do njih imam, so ven-der sfi smirej tako sovrashni proti meni in mojim kristjanam, in de ne pusté zerkvé nare-diti, v' kteri bi samogli kristjani po svoji véri Boga zhasfiti. Sfi vezh drugiga fim jim go-voril, in se mi je sdelo, de so njih serza ne-koliko omezhene. Potem so rekli, de se bodo vsi vkupej sbrali, in se zhes to rezh posveto-

vali; in mi she le potlej svoj sklep povedali. Po dolgim posvetovanji so vsi ajdje tega otoka pred moj shtor prifhli, in eden je v' imenu vsib govoril ter rekel, de so sklenili se kristjanam, ki ho- zhejo zerkev narediti, nizh vezh ne soper staviti, vender pa kristjani té svoje zerkve ne smejo bliso vasi narediti, ampak delezh prozh v' gojsdu, in so tudi pokasali kraj, kjer dovolijo, de bi ta zerkev stala. Ta pergodba me je spomnila shalostniga stanú pervih kristjanov, kateri so v' zhasih pregan- janja tudi sveto mafho v' gojsdih opravljati mogli. Sahvalil sim Boga, de je to rezh tako obernil, in mi je she ljubshi, de kershanska zerkev ne bo tako bliso per stanovalishih teh terdovratnih nevernikov. V' ti samoti bomo s' manjšhim rastresenjem in od nevernikov manj moteni svojo boshjo flushbo opravljali. Tudi sdaj sim vezh dni na Bibrovim Otoku ostal, in 25. dan velkiga travna sim takej 3 ajde kerstil.

Šhtir in dvajseti dan velkiga travna sim she le v' Krivo Drevo nasaj pershel, kjer je she veliko dela na-me zhakalo, posebno spove- dovanja; pa tudi veliko tolashbe in veselja. Binkushtna nedelja tega leta je bila nar srezh- nishki dan mojiga dosdajnega shivljenja, ker to nedeljo sim kerstil 38 ajdov v' farni zerkvi Kri-

viga Drevesa. Toliko jih s'he nisim nobenikrat v' enim dnevu kerstil. Med temi 38 ljudmi je bilo 6 majhnih otrok, vsi drugi so bili odrasleni ali pa s'he perletni. Binkushtni ponedeljik sim jih s'he 6 odraslenih kerstil; prvi dan roshniga zveta spet 3, in danas tretji dan roshniga zveta pa dva. Tudi jih je sa ta teden s'he 12 drugih sa sveti kerst perpravljenih. Bog bodi vekomej sa vse to hvaljen! Neisrezheno se s'rezhniga s'htejem, de me je Bog po svoji milosti v' misijonarja Indijanov isvolil, in sim mu is serza sato hvaleshen. O ko bi le samogel prav vredno in svesto to flushbo opravljati, ki mi jo je isrozhil! O ko bi mu le mogel prav veliko dush perdobiti, in prav veliko sgubljenih ováz k' njegovi zhedi perpeljati! — Sahvalim se vsim dobrotnikam bratovshine sveti-ga Leopolda, de mi s' mnogimi rezhmi tako dobrotljivo pomagajo. Vsi darovi, ki so jih semkaj poslali, so moji zerkvi in mojim farmanam k' velikimu pridu, ker bi takih rezhí, kakor so postavim mashne oblazhila, zerkveno orodje, podobe svetnikov, paternostri i. t. d. takaj s'he sa denar ne mogel dobiti. Indijani imajo veliko zhast do teh rezhí, in zhe kateri paternoster ali krishek sgubi, pride prezej drugiga profit.

Sadnjizh profim vse ude, dobrotnike, in prijatle bratovshine svetiga Leopolda, de bi me sbe sanaprej s' svojo molitvijo podpérali. Upanje imam, de se bo sbe veliko nevernih Indijanov k' pravi véri spreobernalo, in sim preprizhan, de sdrushena molitev brumnih ljudi bo k' temu veliko perpomogla. Torej perporozhim svojo misijonsko saro molitvi in dobrodelnosti vsih udov te bratovshine, de bi bilo boshje imé smirej bolj posvezheno, tudi v' takih krajih, kjer je do sdaj sbe nesnano; in de bi njegovo kraljestvo k' vsim revnim ajdam prishlo, ki sdaj sbe v' temoti in v' smertni fenzi sedé.

Friderik Baraga,
misijonar.

DRUGO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is Kriviga Drevesa do ofkerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 26. dan maliga serpana 1855.

Sopet samorem prezlastitljivi ofkerbnishnizi bratovshine svetiga Leopolda take rezhí pifati, ktere bodo, kakor mislim, prijatlam in udam té bratovshine k' tolashbi in k' veselju. Kaj namrezh bi samoglo take kristjane, ki Boga in blishniga refnizhno ljubijo, bolj veseliti, kakor zhe flishijo, de se veliko revnih ajdov, ki so do sdaj v' nevednosti bres sposnanja boshjiga in bres upanja vezhniga svelizhanja shiveli, k' kerfhanfki véri spreoberne in na pravo pot podá. Jest she ne morem Boga sadofti sahvaliti, de me je v' tak kraj svetá poklizal, kjer je veliko ljudi le sató nevednih in nevernih, ker niso nikoli perloshnosti imeli, kteriga osnavva kerfhanfke vere flishati; de me je v' tak

kraj postavil, kjer samorem toliko dobriga floriti. She v' sadnjim pismu sim povedal, de sim posimi perfiljen v' Krivim Drevesu per svojih farmanih ostati, kjer je sdaj she prav malo ajdov. Špomlad pa, poleti in jesén lahko v' mnoge daljne kraje hodim divjake in ajde v' njih gojsdih in stanovalisih obiskovat, kar je prav sa prav opravilo misijonarjev. Per takih perloshnostih vezhkrat v' take kraje pridem, v' kterih she nikdar nobeniga mafhnika ni bilo.

She v' svojih dosdajnih pismih sim k' zhasi boshji in k' rasveseljenju udov bratovshine svetiga Leopolda popisoval, kako obiln sad je osnanjenje boshje besede per divjih Indijanih perneslo, in kako veliko se jih je she do sdaj k' pravi véri spreobernilo. Danf pa samorem she veselishi rezhi pisati, ker tako veliko spreobernenj v' tako kratkim zhasu do sdaj she nobenkrat nisim imel.

Peti dan roshniga zveta sim keršil v' Štarim Krivim Drevesu, ki je od moje misijonske fare 7 ur delezh, petnajst ajdov, vezhi del odrashene ljudi, kteri so se posimi sa sveti kerš perpravljali. V' ti vasi sim she vezhkrat bil, in sim v' nji veliko Indijanov keršil, pa she nobenkrat ne tako veliko, kakor ta dan.

Šedmi dan roshniga zveta sim shel sopet v' daljni kraj, kjer sim se 23 dni mudil, in kjer sim Indijane bolj perpravne najdel, se k' pravi veri spreoberniti, kakor sim popred mislil. Sa- voljo te perpravnosti Indijanov, in ker je upati, de se bo tam she veliko ajdov spreobernilo, mi je od moje shkofije sapoved prishla, de moram v' tem kraji, kamor sim bil shel, sa- zhetik k' novi misijonski fari postaviti. Ta kraj, od kteriga govorim, je proti poldanski strani 300 Amerikanskih milj *) od Kriviga Drevesa, in 160 milj od Svetiga Joshefa delezh, in se imenuje *Velki Potok* (po Anglijansko: *The Grand River*). Veliko divjakov tam per Velkim Potoku prebiva, she zhes devet sto, zhe se tudi shenske in otrozi solhtejejo, in shive od jage ali od lova divjih shival in od poljski- ga dela. Vsi ti so divjaki in ajdje.

Vsi prebivavzi tega kraja so is rodu Otta- va-Indijanov, in govoré ravno tisti jesik, kakor Indijani v' Krivim Drevesu.

Ko sim bil pred dvema letama s' ranjkim shkofam Fenvikam v' Krivo Drevo prishel, mi je ta sveti shkof prav slo perporozhil, de naj

*) Tri Amerikanske milje je eno uro hodá delezh.

si persadevam vse Ottava-Indijane poiskati, in zhe je mogozhe h' keršhanski veri spreobrniti. Posebno mi je perporozhil Indijane per Velkim Potoku obiskati. Do sdaj pa tega nisim mogel storiti, ker sim imel s' spreobrazhanjem bolj blisnih Indijanov prevezh opraviti, in se tudi do letahnje sime nisim mogel k' tako dolgi-mur potu perpraviti.

Ali to simo sim pa brumnimu in poduzhenimu Indijanu is Kriviga Drevesa, kateri je sklenil per Velkim Potoku zhes simo ostati, perporozhil, de naj Indijane tistih krajev v' njih vaseh vezhkrat obiske, de naj jim od keršhanske vere po gošto govori, in naj jim pove, de v' Krivim Drevesu per njih bratih keršhanski misijonar stanuje, kateri misli prihodno poletje tudi k' njim v' Velki Potok priti. Ta dobri Indijan je vse spolnil, kar sim mu bil narozhil, je veliko Indijanov tistih krajev obiskal, jim je, kolikor je mogel, od keršhanske vere govoril, in jih sa sveti kerst ter sa keršhansko vero perpravljal. Veliko jih je bilo med njimi, kateri so mu obljubili, de se bodo h' keršhanski veri spreobrnili, zhe bom ref jest k' njim prishel, in jih she na dalje od te vere poduzhil. Sheljno sim spomlad perzhako-

val, de bi moj Indijan nasaj prifhel. Kar je ref kmalo prifhel, mi je roko podal, in je rékel: Veféle rezhi imam povedati, moj duhovni ozhe, veféle rezhi! Potem je povedal, kako radi bi se Indijani per Velkim Potoku h' kerfhanski veri spreobernili, ko bi le kateri katolfski mifijonar tam bil, kteriga možno shelé. (Nar blishnifhi mifijonska fara je 160 Amerikanskih milj delezh od njih, namrezh per Svetim Joshefu.) Potem fim se prezej ravno sedmi dan roshniga zveta na pot podal, in fim petnajsti dan tiftiga mesza k' Velkimu Potoku prifhel. V' tem kraji she ni bilo nikdar popréd katolfskiga duhovna.

Ta potok, ki se Velki Potok imenuje, lozhi semljo divjih Ottava-Indijanov od deshél Sdrushenih Dershav per jeseru Michigan, tako de Indijani imajo vfo stran od tega potoka proti polnozhi do kraja po imenu *Michili-Mackinack*; kar pa semljé je proti poldanski strani od tega potoka, jo ima velko poglavarstvo Sdrushenih Dersháv v' oblasti. Šklenil fim se v' narvezhi val Indijanov per tem potoku podati, ktera je dan hodá od jesera Michigan delezh, in je v' prav lepim in prijetnim kraji. Ravno nasproti té vafi na uni strani potoka je nekaki

Franzos is Detroit, kateri je katolfske vere, od poglavarstva Sdrushenih Dershav nekoliko semlje kupil, in sdaj tam s' svojo drushino prebiva. Ta katolfska drushina ali familija je bila slo vesela, ko je flifhala, de bo katolfski mifijonar v' ta kraj prifhel; in potem, ko fim jest ref tje prifhel, so me prezej ti dobri ljudje v' svojo hifho vseli, in so mi stregli, kar nar bolj so mogli. Tudi so mi novo hifho, ktero so bili dali pred malo zhasam narediti, v' to prepuftili, de fim vsak dan v' nji mafheval, in Indijanam boshjo besedo osnanel, kateri so me radi poslusbat hodili. Prezej dolgo zhafa fim v' tem kraji ostal, in sadnji dan, preden fim od njih shel, fim kerstil 46 ajdov na enkrat, de so bili pervine lete nove mifijonske fare, v' kateri, kakor upam, bo she s' gnado boshjo veliko dufh pogubljenja obvarovanih in v' vezhno svelizhanje perpeljanih. O kakofhno veselje je to sa-me, ki fim ravno sato v' to deshelo prifhel, de bi sgubljenih dufh ifkal in jih s' boshjo pomozhjo na pravo pot napeljeval.

Téh 46 Indijanov fim kerstil v' poglavitni vafi tega kraja, ktera bo v' fredi nove fare, kakor je tudi v' fredi stanovalifh divjakov per

Velkim Potoku. Potem se je pa še tudi vezh Indijanov drugih vasi k' kershanfski veri spreobrnilo, kateri so vsi terdno obljubili, po naukih te vere shiveti. Sedaj poglavitne vasi sim tedaj še kerstil v' enim kraji 6, v' drugim 21, in sopet v' drugim 13 divjakov, tako de je vsih vkupej 86, kar se jih je v' vsih teh krajih kerstiti dalo. Sedaj pa kozhem še urshohe povedati, sakaj sim od svoje prezhaslitljive shkofije sapoved dobil per Velkim Potoku sazhetik nove misijonske fare postaviti.

Pervi in poglavitni urshoh je veliko shtevilo ajdov na tem kraji, kateri, kakor je viditi, še sdaj kershanfsko vero nekoliko sposhtujejo in obrajtajo, tako de je upati, de se jih bo veliko k' ti veri spreobrnilo, zhe bo tam, kjer sim prezej per pervim obiskanji 46 Indijanov kerstil, vedna in stanovitna misijonska fara. Indijani sploh, posebno pa Ottava-Indijani, so slo perpravni se h' katolfski veri spreobrniti. Krivoverzi ne morejo s' vsim svojim perlisovanjem in podkupljevanjem nikdar veliko Indijanov sa svojo vero perdobiti. Ozhiten sprizhlej od tega je ravno tisti kraj, kjer sim 46 divjakov kerstil. Še pred mano je luteranski misijonar Indijane tega kraja k' svoji veri spreobrazil. Devet

let se je tam mudil, in vendar ni mogel vezh kakor 10 Indijanov pregovoriti, de so se k' lutranski veri spreobernili, ker Indijani sploh lutranske vere ne obrajtajo. Ko sim pa jest v' teh krajih katolshko vero osnanovati sazhel, se jih je v' kratkim zhasu, kakor sim pred povedal, 86 vsih skupej k' ti veri spreobernilo. Hvala bodi sato Dobrimu Pastirju, ki sa svoje sgubljene ovzé tako dobrotljivo skerbí.

Drugi urshoh, sayoljo kteriga mi je sapovedano v' tem kraji novo misijonsko faro postaviti, je veliko shtevilo katolshkih Kanadanov, (to je: katolshkih kristjanov is Kanade), kteri bres vse duhovne pomozhi med temi divjaki shivé, in s' njimi kupzhujejo, od kterih eni, kakor sim se preprizhal, she skorej vezh kristjanam podobni niso, pa bi bili vendar lahko sopet na pravo pot nasaj perpeljani, ko bi med njimi katolshki duhoven stanovati in jih uzhil. Tudi njih otrozi, ki so sdaj popolnoma nevedni, bi bili potem lahko v' kershanskim nauku poduzheni.

Tretji urshoh sadnjizh je ta, ker veliko Indijanov is Kriviga Drevesa in okoli lesbezbih krajev vsako leto per Velkim Potoku zhes simo oflane, kteri tedej vso simo nobene duhovne

pomožhi nimajo. Zhe bo pa tam misijonška fara in vedni katolski misijonar, bodo lahko vezhkrat per sveti mašhi in per keršhanskim poduzhenji, in bodo lahko svete sakramente prejemali.

Upam, de se bodo brumni udje bratovšhine svetiga Leopolda, ki s' svojo molitvijo in s' svojimi dārmi misijonarjem v' Ameriki pomagajo, slo rasveselili, ko bodo slišhali, kako veliko ajdov se je she k' pravi veri spreobernilo. Veliko plazhilo bodo nekdej sa svojo dobrodelnost prejeli, ker bres' njih pomožhi bi misijonarji ne mogli v' deshelah divjakov prebivati, od kterih nizm ne dobé, kar sa shivesh potrebujejo, in so she sami permorani divjakam vzhaf kaj dajati, de so bolj perpravni se k' pravi veri spreoberniti.

V' Krivim Drevesu, kjer so sdaj she skotrej vsi Indijanci k' pravi veri spreobernjeni, je zerkev v' vezh krajih pošhkodovana, in bo mogla nekoliko popravljena biti. Zhe bo pa v' ti misijonški fari savolj velikoga shtèviła kristsijanov (ker samo jest sim v' dvéh letih 454 Indijanov kerštil) dvéh duhovnov treba, bo mogla tudi k' njih stanovanju nekoliko vezhi hišha narejena biti.

Sadnjizh ſhe tudi ſporozhim, de ſim de-
 ſeti dan tega meſza tiſto ſkrinjo, ki mi je bila
 is Evrope poſlana, napolnjenò s' ravnimi dar-
 mi, in pa v' dnarjih 1100 goljdinarjev, ki ſo
 mi jih nekteri dobrotniki is Ljubljanske ſhko-
 ſije poſlali, gotovo prejel. Nikdar bi mi ti
 darovi ne bili bolj o pravim zhaſu priſhli,
 kakor ravno ſdaj per poſtavljanji nove miſijon-
 ſke ſare, in nemogozbe mi je ſvojo hvaleſh-
 noſt popiſati, ktero ſim ſvojim dobrotnikom ſa
 vſe to dolſhan. Bog naj jim njih dobroto tay-
 ſhentkrat poverne, in naj jim vſe, kar ſo moji
 miſijonſki ſari ſtorili, tako poplazha, kakor de
 bi bili Njemu ſamimu ſtorili.

Friderik Baraga,
 miſijonar.

TRETJE PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, is Kriviga Drevesa do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 25. dan velkiga serpana 1833.

Kmalo bom Krivo Drevo sapustil in se v' tisti kraj k' Velkimu Potoku preselil, kjer mi je sapovedano s' boshjo pomozhjo novo misijonsko faro perzheti ali vstanoviti. Vem, de je to teshavno delo, posebno v' sazhetku; vender pa rad vse teshave tega dela prevsamem, de bi le vsaj nekoliko dusih k' zhedi Jesufovi perpeljal, ktere bi mogle pogubljene biti, zhe bi nobeniga mahnika per njih ne bilo. Bog daj, de bi bil v' ti novi misijonski fari per spreobnjenji ajdov tako frezhen, kakor sim bil v' Krivim Drevesu, kjer so she skorej vsi Indijani kerfheni in k' pravi veri spreobnjeni.

Preden pa Krivo Drevo sapustim, hozhem she popisati, kar se je to poletje tukaj imenit-

niga sgodilo. Proti konzu maliga serpana sim sadnjikrat vse kraje okoli Kriviga Drevesa obhodil. V' nekaki vasi bliso Kriviga Drevesa, ktera je velika, in v' kateri she nobeniga ajda vezh ni, so Indijani lepo majhino zerkvizo naredili. To zerkvizo sim prvi dan velkiga serpana k' zhasi in po imenu svetiga Ignazija shernal, in pervikrat v' nji masheval. Od tod sim shel v' Manistijo, kjer sim vse rezbi v' prav lepim redu najdel. Vsi prebivavzi te vasi (sunej eniga samiga starzhika) so stanovitni v' molitvi in v' spolnjenji vsih kershanških dolshnost. Nekaka mlada Indijanka is polnozhne strani je pred malo zhasam v' Manistijo prishla, ker je sklenila svojo domovino in svoje ajdovske starshhe sa vselej sapustiti, in tukaj v' Manistii po kershanško shiveti, kakor drugi Indijani tukaj shive. To isvoljeno dusbo sim kerstil shesti dan velkiga serpana. Potem sim shel v' Mali Detroit. Ko sim mesza velkiga travna letafhnje leto peryizh v' tem kraji bil, sim spreobrnjenim Indijanam perporozhil, de naj majhino zerkvizo naredé. In sdaj per svojim drugim prihodu v' ta kraj sim she majhino zerkvizo is drevesnih skorij narejeno najdel, ktero sim 9. dan velkiga serpana po imenu in k' zhasi svetiga Vin-

zenzija shernal. Tudi britof ali pokopalifhe
 fim shernal, kakor per vsih mifijonfkih fofe-
 fskah. Dvanajsti dan tega meza fim tukaj tudi
 fhe tri Indijanke kerstil. Preden fim is Mali
 ga Detroit prozh fhel, fim fhe kristjanam te
 vafi perporozhni list do mifijonarja v' Green-
 Bay sapustil, v' kterim listu ga profim, de bi
 on duhovno fkerb té fofefke prevsel, in fi per-
 sadeval fhe druge ajde te vafi spreoberniti, ker
 je Joshej is Green-Bay v' Mali Detroit priti,
 kakor is Kriviga Drevesa. Nasaj gredé fim obi-
 skal Bibrov Otok, kjer fim pa le malo Indija-
 nov najdel, sato ker so bili skoraj vsi v' Ka-
 nado fhli, de bi vsakoletne dari od Anglijan-
 fkiga poglavarstva prevseli. Tudi sdaj fhe zer-
 kvé nifim dodelane najdel, ker so ajdje tega
 otoka taki sovrashniki kerfhanfke vere, de kri-
 ftijanám ne pufte fvoje zerkve imeti. Sato so
 kristijani tega kraja fklenili svojo domovino sa-
 pufiti in se v' Krivo Drevo preseliti. Ta njih
 fklep mi je dopadel, in sato fim jim rekel,
 de mi bo prav vshezh, zhe v' Krivo Drevo
 pridejo. V' takim ftanu je bilo kerfhanftvo na
 Bibrovim Otoku per mojim sadnjim obifkanji.
 Potem fim se v' svojo mifijonfko faro na-
 saj podal, ker fim miflil, de je morebiti v'

tem zhafu, kar fim od dóma bil, she moj naslednjik v' Krivo Drevo prifhel, in se réf nifim motil. Pater Sänderl, mafbnik is sberalifha presvetiga Odrefhenika, je 6. dan velkiga ferpana is Green-Bay, kjer se je zhes simo mudil, v' Krivo Drevo prifhel, in je dva fratra (ali brata, ktera nifta dubovna) s' saboj perpeljal, de bodo tukaj oftali.

Sdaj tedaj lahko mirno in bres vse fkerbí Krivo Drevo sapuftim, ker vidim, kako brumni in sa vse dobro vneti Patri bodo to faro prevseli; in de bodo Indijani le fhe vezhi perloshnost imeli, vsih dobrot kerfhanfke vere deleshni biti.

Is vfiga, kar fim she do sdaj od mifijonfke fare Kriviga Drevesa pifal, se vidi, de sunej farne vafi fo fhe fhtirje kraji, v' kterih spreobernjeni Indijani prebivajo.

Pervi kraj se imenuje: *La Grand Traverse*, in je proti poldanski strani od Kriviga Drevesa. V' tem kraji fhe ni vezh kakor 19 kristijanov. Kristijani tega kraja nifo vfi bliso vku-paj, temuzh delezh naresen, sato fhe tudi nimajo zerkvé. Obljubili fo mi pa, ko fim sadnjikrat per njih bil, de bodo vfi svoje ftalifha ali bajte v' enim kraji vkupej naredili, in

potem bodo lahko tudi svojo cerkev imeli. Tukaj je še veliko ajdov, ki nožejo od spreobrnjenja k' kerfhanški veri nizh slifhati. Pa morde bo moj naslednjik bolj srezhen, jih odrefnize nafhe vere preprizhati, kakor sim jest bil.

Drugi kraj je *Bibrov Otok*, proti vezheru od Kriviga Drevesa. Na tem otoku je 55 kristijanov, od kterih sim še popred povedal, koliko morajo od svojih ajdovskih sošedov terpeti. Ko bi ajdje ne bili s' silo ubranili, bi si bili ti kristijani še sdavnej cerkev naredili, in jest bi jo bil k' zhašti svetiga Franzifhka Kfaverija shegnal.

Tretji kraj je *Maniftija*, proti severju od Bibroviga Otoka. Tukaj je 33 kristijanov, kteri imajo majhino prav lepo cerkvizo Matere Boshje.

Zheterti kraj sadnjizh je *Mali Detroit*, kjer je 26 kristijanov in majhina cerkviza svetiga Vinzenzija de Paula.

Sdaj pa hozhem še nekoliko od sadershanja in navad Indijanov v' mifijonfskim kantonu Kriviga Drevesa povedati.

Shivljenje spreobrnjenih divjakov tega mifijonfskiga kantona, posebno v' farni vafi, je slo tako, kakor shivljenje belih ljudi. V' farni

vafi Kriviga Drevesa je she 36 dodelanih hish, ktere so fizer lesene, vender pa lepó in terdno narejene. Veliko drugih hish pa Indijani ravno delajo, tako de bo vseh skupej kmalo 50. Tudi v' drugih sosednjih vaseh so spreobrnjeni Indijani she sazheli lepe hishe namešt svojih revnih kozh delati, in shegen kerfhanške vere se smirej bolj tudi v' zhasnih rezhéh rasodeva. Indijani v' Krivim Drevesu se sdej vfi od poljskiga dela shivé; pa semlja tukaj ni prav dobra, ampak je prevezh peshéna. Torej drusiga ne sejejo, kakor turshizo ali korúso, sozhivje, krompir, in pa nekoliko búzh, ktere so prav dobre. Turshizo morajo, ker nimajo malnov in stóp, sami stlézhi ali stréti, in potem kasno ali mozchnik is nje kuhajo. V' vseh vaseh imajo presízhe in perutnino, in v' enih se tudi krave in konji najdejo. Konjev se pa le sa jesditi poslushijo, od voslinje nizh ne vedo. Tudi nimajo takih potov, de bi se moglo po njih vositi, in njih njive, ktere so is posekanih gojsdov narejene, so she tako s' koreninami prepreshene, de bi se ne moglo po njih orati, ko bi prav pluge ali drevesa imeli. Şzhasama se bo she she vse to lahko storilo. Nar

pred pa je bilo treba to storiti, kar je edino potrebno; to je, sa svelizhanje duške preskerbeti.

Ker v' vřim tem misijonřkim kantonu nobeni Evropejz (sunej mene) in nobeni drug beli zblóvek ne prebiva, torej tudi nimajo rokodelnikov ali antyerherjev. řvoje oblazhila in zbevlje si sami delajo; posebno shenske so v' tem prav prebrifane. One tudi jelenove in sermine koshe strojijo in is njih zbevlje narejejo. řpreobernjeni Indijani so bolj per poljskim delu, kakor tiřti, ki so she ajdje; vender pa tudi kristijani vzhafi na lov ali na jago gredo. Tudi ríbe vezhkrat lové. V' jeseru Michigan je prav veliko lepih rib, torej Indijani tega kantona per jeseru in per potokih nar raji prebivajo. V' řredi deřhele ni she nizh ljudi.

Tudi si Indijani s' tem veliko perdobé, ker is sóka ali is mesge zukreniga javorja zucker kuhajo, kteri fizer ni bel, pa je vender tako fladáak, kakor beli zucker. Vřaka Indijanřka drushina ali familija, zhe je pridna, per dela vřako leto 10 zentov takiga zukra, kteriga potem v' Michili-Makinak, po 5 ali 6 tolerjev zent, prodájajo.

Vera ajdovřkih divjakov tega kraja, je smesřnjava prasnih sheg in ofrov. Defiravno so pravi

malikovavzi, vendar nimajo posebnih malikovavskih duhovnov, temuzh v' vsaki vasi je nekoliko takih ljudi, ki per malikovavskih ofrih pojejo (ali vpijejo) in bobnajo, de se vse raslega. Kadar medveda ubijejo, ali pa prav veliko ribo vjamejo, jih zele skuhajo ali spezhejo, in potem té tako sa jed perpravljené shivali ali podsemljiskimu ali pa nadsemljiskimu duhu (kakor svoje malike imenujejo) v' dar pernesejo, sraven slo vpijejo, in potem té ofrane rezhí samí snedo, per kateri perloshnosti se tudi po navadi upijanijo, zhe le kaj shganiga vina imajo. Zhe kateri ajdovskih Indijanov sboli, prezej daritviniga pevza k' njemu poklizhejo, kateri nad bolnikam poje in govori, in potem ofer opravi. K' takim ofram navadno pesè kolejo, in jih potem jedó. Tudi imajo per svojih ofrih velike shaklje, ki so s' mnogimi rezhmi napolnjeni. Veliko takih rezhí, ki so mi jih spreobrnjeni Indijani pernesli, sim soshgal. Nekteri divjaki imajo tudi majhine hifhne malike, in v' nekterih vaseh se vidi na visokim slebru is lesa sresana zhloveshka glava, ktero v' potrebah na pomozh klizhejo. Od prihodnjiga shivljenja imajo ti ajdje mnoge misli. Veliko sim jih najdel, kateri mislijo, de dusha

s' telefam vred umerje, de je tedej po smerti telefa vsiga zhloveka konz. Drugi mislijo, de bodo shle njih dushe po smerti proti solnzhnimu vs-hodu ali proti jutranji strani, kjer se bodo bres raslozhka, ali so bile dobre ali hudobne, v' prijetnim kraji sbrale in skupej veselile. Sopot drugi menijo, de dushe po smerti v' druge zhloveke prestopijo in v' njih shivé, i. t. d. Kadar kateri ajdovski Indijan umerje, denejo njegovi snanzi eno sajfo, nekoliko tabaka, en nosh, in nekoliko shivesha v' gròb k' njemu; tudi vzhaff kaj shivesha na grobe poloshé, sato de bi mertvi ponozhi prifhli in jedli.

Per svojih shenitvanjih nimajo nobene poroke, in kadar se hozheta dva vseti, jim ni drusiga treba, kakor de eden drugimu kaj dasta; tudi potem v' svojim sakonu nimata nobene postave, in spet eden drugiga lahko popustita, kadar hozheta. Nekteri mosh ima le eno sheno, nekteri pa dve, tri ali shtiri na enkrat. Tudi nektere shené imajo po dva mosha. Kadar nozhejo vezh vkupej ostati, se lozhijo, in spet s' drugimi lahko v' sakon stopijo.

Divjaki is rodovine Ottava-Indijanov so spleh dobriga serza in krotki, vender se pa

vezhkrat upijanijo, in v' tem stanu se veliko-krat fkgregajo in štepejo, de fhe vzhafi kteri mertev oftane. Kupzhevavzi, ki vezhkrat sa- volj kupzhije k' njim pridejo, in sami nobene vere nimajo, fi persadevajo kar morejo, jih per ajdovski veri ohraniti, de jih, kadar fo pijani, loshej goljfajo, ker dobro vedo, de se morajo spreobrnjeni Indijani pijanosti popol- nama odpovedati.

Indijani tiftiga kraja per Velkim Potoku, kjer se bo sdaj nova mifijonfka fara sazhela, fo tudi is rodovine Ottavanov. Torej miflim, de slo take fhege in navade imajo, kakor In- dijani per Krivim Drevesu. Zhe se v' kte- rih rezhéh od teh rasložhijo, bom potem po- vedal, kader bom imel perloshnost vse njih navade in opravke viditi, in jih bolj posnati, ker bom per njih prebival.

Friderik Baraga,
mifijonar.

NIJETERTO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, is misijonske fare svete Marije per Velkim Potoku do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 12. dan kosoperska 1833.

Sdaj she prebivam v' tistim kraji per Velkim Potoku, kjer se je nova fara sazhela. Po dolgim in teshavnim potu sim perfhel 21. dan kimovza v' tisti kraj, kjer se Velki Potok v' jessero Michigan isлива. Tam sim nekoliko zhafa pozhival, in zhes dva dni potem sim perfhel v' kraj nove fare, ki je 300 Amerikanskih milj od Kriviga Drevesa delezh. Kadar sim bil v' domazhi desheli od ene kaplanije k' drugi prestavljen, sim tam she vse potrebne rezhi najdel, to je: zerkev, kershansko ljudstvo, sholo, farovsh i. t. d.; tukaj pa se mora vse to she le sazheti. Ni mi samo skerbeti, de bi bila zerkev sa boshjo flushbo, in hifha sa moje sta-

novanje narejena, temuzh tudi, de bi imel keršhansko ljudstvo, kteriga duhovni pastir hozhem biti, in ta skerb je nar imenitniſhi. Vſe drugo ſe ſ' pomozhjo dobrih ljudi lahko ſlorí; ali keršhansko ljudstvo ſe pa ne more kupiti, ampak ſe mora ſ' poduzhenjem in oſnanovanjem boſhje beſede perdobiti, kar ſe po nava-di ne ſgodí hitro in brez truda. Vender fim pa ſ' boſhjo pomozhjo ſhtevilo tiſtih kriſtjanov, ki fim jih bil per ſadnjim obiškanji tega kra-ja, v' meſzu roſhnjim zvetu, tukaj ſapuſtil, ſhe ſdaj ſ' nekterimi ſpreobernjenimi Indijani pomnoſhil, ki fim jih kerſtil; veliko drugih je pa ſhe, ki ſe ſa ſveti kerſt perpravljajo, in ki bodo, zhe bo boſhja volja, tudi kmalo kriſtijani.

Moje pervo opravilo, ko fim ſem priſhel, je bilo to, de fim divjake vkup poklizal, in jim oſnanil, de fim ſopet k' njim priſhel, in fizer ne le ſato, de bi ſe malo zhaſa per njih pomudil, kakor pervikrat, temuzh ker miſlim ſmirej per njih oſtati, ter nje in njih otroke keršhansko vero uzhiti in k' dobrimu napeljevati.

Tiſti Indijani, ki ſo ſe bili ſhe popred h' katolſhki veri ſpreobernili, ſo bili tega oſnani-la groſno veſeli; kar jih je ſhe ajdovſke vere bilo, niſo nizeh povedali, zhe jim je to prav

ali ne; tiſti ki jih je bil luteranſki miſijonar v' devetih letih k' ſvoji veri ſpreobernal, ſo ſe pa ſoperſtavili, in ſo djali, de ne puſté v' ſvojim kraji katolſhke fare delati. Po kratkim beſedovanji ſim ſazhel vſimu ſberaliſhu Indijanov govoriti, in ſim jim ſkaſal, kako dobra in koriſtna bi bila katolſhka fara ſa vſe prebivavze tega kraja, in de jim ne more v' nobeni rezhi ſhkodljiva biti. Luteranſki Indijan, kteri je ſmirej nameſt vſih drugih govoril, ni vedel ſdaj kaj odgovoriti, ampak je le ſamo rekel, de ni dovoljin ali kontent, de bi ſe katolſhka miſijonſka fara v' tem kraji delala, pa ni mogel nobeniga urshoha povedati, ſakaj ni kontent, tako de ſo ſhe priproſti divjaki ſpoſnali, kako neſpametna je ta ſoperſtava. Sadnjizh mi je rekel, de naj raji v' ſgorne kraje tega potoka grem, kjer ſo tudi velike vafi, in de naj tam miſijonſko ſaro vſtanovim, ne pa ravno v' ti vafi, kjer luteranſki Indijani ſhivé. Ker ſim videl, de ſe s' nobeno rezhjo ne da od ſvoje neſpameti preprizhati, ſim mu na ravnoſt povedal, de nima pravize vſtanovljenju katolſhke fare v' ti vafi ſe ſoperſtaviti, v' kteri je ſhe tako veliko katolſhkih kriſtijanov, in de katolſhki Indijani imajo ravno tako pravizo ſvojiga du-

hovniga pastirja, svojo cerkev in svoj farovsh imeti, kakor luteranski Indijani. Sedaj je videl ta sopernik, da njih ne opravi, in je odjenjal, in tako je bil ves ta prepir konzhan. Potem smo šli na tisti kraj, kjer smo si ga za cerkev in cerkvene pohištva isvolili, in smo sasnamovali, koliko semljé bo vsakteri misijonar v' lasti imel, ali koliko bo farovshke semlje.

V' tem zhasu, dokler cerkev ni še narejena, opravljam hoshjo slushbo v' novi leseni hiši, ktero je bil dal neki spreobrnjen Indijan to poletje narediti, in v' kateri še nihzhe ni stanoval. Snotrej sem jo, kakor sem nar bolj mogel, osalshal, in je podobna lepi majhini kapelizi. Tudi otroke v' nji uzhim, in imam še 25 Indijanskih sholarjev in sholarz, in 4 otroke belih ljudi is blishne vasi, kateri so ravno tako poduzhenja potrebni, kakor Indijanski otrozi, ker njih starishi nimajo nobene vere, in torej ti otrozi še niso kersheni. Veliko je prebivavzov v' Sdrushenih Dershavah, kateri niso kersheni, in nobene vere nimajo, (desiravno so bili njih predstarshi kristijani, kateri so bili is Evrope v' Ameriko prishli, in so se tam vselili). V' pismu od 26. dneva maliga serpana 1833 sem še pisal, da je Velki Potok meja

med semljo divjih Ottava-Indijanov in med tistim delam Michiganske semlje, kateri je v oblasti velkiga poglavarstva Sdrushenih Dershav. (*Sdrushene Dershave* so nar vezhi kraljestvo ali poglavarstvo v Polnozhni Ameriki). To poglavarstvo svojo semljo v tem kraji prav zenó prodaja, ker je she vezhi del bres prebivavzov, defiravno je dobra in rodovitna. Satorej se marfikteri beli zhlovek s' svojo drushino v' ta kraj preseli, kjer lahko veliko dobre semlje sa malo dnarjev kupi; in sato je bliso moje nove misijonfke fare na uni strani Velkiga Potoka she veliko belih ljudi, kateri pa, kakor sim préd rekel, nobene vere nimajo, in ravno tako, kakor divjaki misijonarjev potrebujejo. Novo misijonfko faro sim fizer po ukasu svoje shkofije in po svojih lastnih sheljah na polnozhni strani Velkiga Potoka, in torej na Indijanski semlji per divjakih vstanovil, ker samorejo ti s' to naredbo loshej sa katolshko vero perdobljeni biti, vender pa bodo tudi soseduji beli ljudje vso duhovno pomozh od te fare lahko imeli. Sdaj sim she nekoliko rokodelnikov ali antverberjev dobil, de bodo novo zerkev in druge pohishtva delali, (defiravno jih je bilo teshko dobiti), in 14. dan tega mesza bomo s'

boshjo pomozhjo to delo sazheli. Kadar bo zerkve dodelana, jo bom k' zhafti presvete devize Marije shegnal, in vso svojo misijonsko faro v' posebno varstvo te nebeshke kraljize perporozhil, de bi Bog po njeni proshnji prav veliko ajdov k' pravi veri spreobernal.

Tudi perporozhim to novo misijonsko faro molitvi vsih brumnih udov bratovshine svetiga Leopolda. Neisrezheno veliko samorejo s' svojimi darmi, she vezh pa s' svojo molitvijo k' rasshiranju prave vere v' teh krajih pomagati. Sdihujmo vsi skupej k' presveti devizi Marii, de bi svojiga boshjiga šina sa nas profila, de bi on vse krivoverstvo, ktero se je she nekterih divjakov prijelo, pokonzhal, in kraljestvo svoje zerkve po vsim svetu rasshiral.

Friderik Baraga,
misijonar.

PETO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, is misijonske fare svetote devize Marije per Velkim Potoku do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 1. dan grudna 1833.

Sdaj se sazhne shalostni zhas sa naf misijonarje, v' kterim samoremo le prav malo floriti. Nafhi divjaki, posebno ajdje, so sdaj v' gojsdih rastrefeni, kjer imajo s' jago ali s' lovam in šreljanjem divjih shival veliko opraviti, kar po navadi vselej simski zhas delajo, sato ker so koshe divjih shival posimi nar boljshi, in se nar drashji prodadó.

Jaga ali lov divjih shival je poglavitno opravilo Indijanov tega kantona, v' kterim sdaj prebivam. Indijani v' Krivim Drevesu so she bolj obdelani ali prebrihtani, in njih shivljenje je she slo shivljenju belih ljudi podobno. Veliko jih je, ki se le od poljskiga dela in pa od napravljanja zukra shivé, in niso perfiljeni se

po gojsdih klatiti, in divje shivali pobijati. Ali tukaj, kjer sim sdaj, so pa divjaki réf she prav divji. Po navadi le majhine nji víze obdelujejo, in tako malo perdelajo, de bi se od tega she pol leta ne mogli preshiveti. Veliko jih je pa tudi, ki zlo nizh poljá nimajo, in od same jage shivé. Gotovo je, de je teshkó té divjake v' dobre kristijane spreoberniti. Zhe mi Bog ne bo posebno pomagal, ne bom veliko opravil. Vender pa je sazhetek dober, in upam, de bo Bog to delo, ki ga je sazhel, tudi po svojim usmiljenji dobro ispeljal in dokonzhal.

Poglavarsstvo Sdrushenih Dershá v, in marfiktéri drugi beli ljudje so si she vezhkrat persadevali, in si she persadevajo, té Indijane bolj otesati, in jih takiga sadershanja ter takih opravil navaditi, kakorshne so per Evropejzih v' navadi; pa ne morejo veliko opraviti. Šamo naša sveta véra jih samore v' dobre in uinne zhloveke spreoberniti. Kteri sazhtnejo po ker-shanski veri shiveti, prezej svoje sadershanje slo spremené. Nar starjishi poglavar tega kraja je bil pred svojim spreobernjenjem velik pijanz, in je hotel v' svoji pijanosti vezhkrat vse pokonzhati, tako de so bili vezhkrat otrozi in shena v' veliki nevarnosti. V' svoji srednji sta-

rošti je bil nar terdnejšhi vojšhak svojiga rodú, in je veliko sovrashnikov pobil; satorej si ga tudi v' pijanosti ni upal nihzhe ukrotiti. Sdaj pa je s' gnado usmiljeniga Boga v' pohlevno jagnje spreobernjen. Ta nekđaj tako strašhni vojšhák, kteriga se je vse balo, pride sdaj skorej v'faki dan v' slabim ogrinjalu in ves ponišhin v' kapelizo, v' nji ponišhno klezhi, in paternošter v' rokah dershi, ter med sveto masho sveti rošhni kranz móli. Nikdar vezh kapljize shganiga ali pa sroviga vina ne pije, je smirej doma, pridno dela, in per vsaki perloshnosti ajdovske Indijane opominja, de naj se h' keršhanski veri spreobernejo. — Sopet drugi Indijan, ki je she slo perleten, in je pred svojim spreobernjenjem prav nerodno shivel, je sdaj brumen in bogabojezh kristijan. V'fak dan je s' majhnimi fantizhi v' sholo hodil, in se je tako pridno uzhil, de je snal v' kratkim zhasu Indijanske molitvine bukvice brati, ki sim jih bil dal lani v' mestu Detroit natifniti. Ravno to so storile tudi nektere odrashene shenske, in se niso framovale s' majhnimi deklizhki v' sholo hoditi.

Sastonj si persadeva deshelsko poglavarstvo te divjake lepiga in pametniga sadershanja navaditi. Šamo našha sveta vera jih samore v'

kristijane in torej v' dobre ljudi spreoberniti. To tudi poglavarstvo Sdrushenih Dershav dobro sposná, in možno sheli, de bi katolshki mifijonarji per teh Indijanih prebivali in jih uzhili.

Pred enim meszam sim bil shel v' Detroit, ker sim se mislil poglavarju Michiganskiga kantona pokasati, in mu svojo mifijonfsko faro perporozhiti. Poglavarja samiga fizer v' mestu Detroit nisim najdel, pa njegov pisar mi je saterdil, de bo poglavar prav rad imel, de hozhem per Velim Potoku med Indijani prebivati, in de kadar bo v' Detroit nasaj prishel, mi bo gotovo na moje pismo, v' katerim sim stan te nove mifijonfske fare popisal, prav prijasen in milostiv odgovor dal.

Detroit, poglavitno mesto Michiganskiga kantona, in tudi sedesh nashiga zhasitljiviga shkofa Friderika Rese, je 200 Amerikanskih milj od moje mifijonfske fare delezh, in pot, ki tje dershi, je prav slab. S' svojim Indijanskim spremljevavzam sim tje jesdil, in sim se 7 dni mudil, preden sim tje prishel. Nasaj je bilo pa she teshavnishi hoditi. V' Detroit sim bil namrezh eniga tesarja ali zimpermana, ki mi ga je prav treba, in she eniga drugiga delavza najel, in tako smo vsi trije eniga samiga konja imeli. Smirej smo se verstili, tako

de je eden jedil, dva sta pa pésh fhla. Pota so tako slabé, de smo se skorej smirej v' blato in v' mozhvir vderali, in smo prav teshko hodili. Dva dni hodá delezh nismo zlo nobene hífhe vidili. Per sadnji hífhi, ki smo memo nje fhli, smo bili sizer toliko kruha kupili, kar smo ga mogli dobiti, pa ga vender sa dva dni trém zhlovekam ni bilo sadofti, in tako se je sgodilo, de sadnji dan nismo imeli nizh jesti. Pa smo se le smejali, in smo toliko bolj hitro hodili, de bi bili she pred nozhjo domu prifhli, kjer smo potem réf obilno vezherjo dobili.

Moje prebivanje tukaj je sdaj prav neprijetno in soperno, in bo tako dolgo takofhno, dokler ne bo zerkev in hífha sa moje stanovanje isdelana. Zhe je sima tukaj tako huda, kakor v' Krivim Drevesu, jo bom teshko preterpel, ker v' prav slabi bajtizi prebivam, v' ktero od vsih strani veter piha. Desiravno so she kratki dnevi, in je malo lepiga vremena, imam she vender dva delavza, ki prav pridno zerkev in farovsh delata; pa kako malo samoreta dva delavza storiti! Sdaj sim jima she tretjiga is Detroit perpeljal. She od perviga zhasa, kar sim v' ta kraj perfhel, sim si smirej persadeval kaj vezh delavzov dobiti. V' vezh

krajev sim po-nje pifal, in sim enkrat she veliko upanje imel, de jih bo nekoliko prifhlo; pa nobeden ni hotel tako delezh priti, ker ima vsaki v' svojim kraji sadofli dela. Po dolgim persadevanji sim she le ta dva dobil, ki sdaj per meni delata, pa ne drugazhi, kakor de jima moram shivesh, in she v' dnarjih vsaki dan po 3 goljdinarje dajati. Zimpermanu, ki je s' manoj is mesta Detroit prifhel, bom fizer le po 2 goljdinarja vsaki dan plazheval, pa mu moram she sraven tega tudi shivesh, stanovanje, posteljo, svezhavo in perilo preskerbeti. Rokodelniki ali antverherji so v' ti desbeli neisrezheni dragi. Ti trije tesarji ali zimpermani, ki jih sdaj imam, she mojstri niso, ampak le frednji tovarfhi ali geseli. Kdor je mojster, hozhe vsak dan vsaj po tri tolarje plazhila imeti, kar v' nafhkih (Estrajfhkih) dnarjih bliso 7 goljdinarjev snefe.

Grosno veliko je tedaj treba per vftanovljenji nove mifijonske fare dnarjev isdajati, ker so vsi delavzi tako dragi, in ker bliso tega kraja ni nobeniga mesta ali velikiga terga, de bi se tam vse potrebne rezhí lahko dobile. Vse poslopja, ki jih tukaj delamo, namrezh zerkev, farovsh in fhola, bodo lesene, in zhe bom mogel, jih bom dal prihodno poletje s' mavto

ali s' mortram ometati, kakor je sploh v' Ameriki navadno. Pa she té lesene pohištvá, ki bodo le s' nar potrebnishimi rezhmi preskerbljene, bodo vezb koshtale, kakor lepe, velike in sidane hiše v' Evropi, ker so sploh vse rezhí tukaj grosno drage.

Sdaj imam she 100 kristijanov v' svoji novi misijonski fari, in veliko ajdov je, ki so mi she terdno obljubili, de se bodo tudi kmalo kerstili dali.

Šholarjev in sholarz imam 38. Kako slo savoljo tega shelim, de bi bila kmalo zerkev in shola dodelana!

She enkrat se vsm dobrotnikam serzhno sahvalim, de mi s' svojimi darmi tako ljubesnivo pomagajo. Šamo s' njih pomozhjo je bilo mogozhe sazhetik k' ti novi misijonski fari postaviti. Ali vidim pa tudi, de bom she pomozhi potreboval. Torej val vse profim: Podperajte she v' prihodno moje in drugih misijonarjev persadevanje, in pomagajte posebno ti novi misijonski fari, ker bres vashe pomozhi bi ne mogla obstanka in stanovitnosti imeti.

Friderik Baraga,
misijonar.

SHESTO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, is misijonske fare svete Marije per Velkim Potoku do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 1. dan svezhana 1834.

Is tega, kar od zhasa do zhasa is svoje preljubbe rojstne deshele svem, sposnam s' neisrezhenim veseljem, kako veliko gorezhnost sa spreobernjenje ajdov vezhi del mojih rojakov ne samo s' besedami, ampak tudi v' djanji skasuje. Kadar take sprizhevanja te svete gorezhnosti vidim, dobim novo mozh vse teshave preterpeti, kterih se v' misijonski fari med divjaki nikdar ne manka.

To mi dela upanje, de ti brumni udje bratovshine svetiga Leopolda gotovo vsak dan sa frezhno spreobernjenje ajdov Boga profijo, s' zhemur morebiti k' temu vezh perpomorejo, kakor mi misijonarji s' svojimi pridigami, ker

stanovitna in sdrushena molitev pravizhnih veliko per Bogu premore.

Take rezhí svediti, je sa moje serzé velika tolashba. Opravíla vsfakteriga misijonarja per divjakih, posebno v' novih misijonskih farah, so grosno fitne in teshavne. Ko bi ne imel sheljá in upanja nekoliko nesfrezhnih dush, ki so v' temi nejevere in na poti pogubljenja, reshiti in na pot svelizhanja perpeljati, bi me nobena rezh na svetu ne perpravila tukaj oflati, kjer je ajdovska nejevera s' vfimi hudobijami tako globoko vkoreninjena.

Divjaki so sploh pijanosti mozžno vdani, pa nimajo vselej perloshnosti se upijaniti, ker nimajo vselej shganiga vina. Ali tukaj per Velkim Potoku je pa tako veliko kupzhevavzov s' koshubi in koshami, kateri Indijanam shganiga vina dajejo, sato de loshej od njih lepe koshe dobé, de so Indijani téh krajev skorej smirej pijani. S' marsfakterimi teh hudobnih kupzhevavzov, ki sfoje dushhe in dushhe revnih Indijanov pogubljujejo, sim savoljo tega govoril. Pa nisim drugiga opravil, kakor de so me kleli in mishugali. Manj marajo sa moje besede, kakor nar bolj divji ljudje, in de bi se nad manoj mashevali, she vezh shganiga vina divjakam

nosijo, kakor popred, me per njih kolikor morejo obrekujejo, in jim branijo me poslušhati ali mi verjeti.

V' takih okolishinah je réf grosno teshavno te ajde spreobrazhati. Vender pa soper Boga ní nobene svijazhe in prebrifnosti. Per vsm tem je veliko ajdov, kateri se dajo od refnize nafhe svete vere premagati, in sveti kerst prejemajo, de bi vezhnimu pogubljenju odshli.

Štrafhno je pijaniga divjaka viditi, posebno shenske. Té so v' pijanosti popolnoma take, kakor de bi obnorele. Veliko Indijanskih shén je, ktere so po obrasu vse opraskane in ogrisene. Ko sim jih vpervizh vidil, nisim vedel sakaj so take. Potem sim pa svedel, de to od tod pride, ker se v' pijanosti vezhkrat štepejo in tako ogrisejo. Tudi moshje se velikokrat v' pijanosti skregajo in štepejo, in per takih perloshnostih vezhkrat kateri mertev ostane. Moje shivljenje je torej tukaj v' vedni nevarnosti. Vlak vezher moram prav skerbno in terdno vrata sapreti, de me taki pijanzi ne obishejo.

Pred nekaj dnevi je bilo posebno veliko pijanéh divjakov v' nafhi vafi. Neki kupzhevavez s' koshami jim je bil tako veliko shganiga vina pernesel, de so shtiri dni in nozhí nepreneha-

ma pili. Nafhi kristijani so bili savoljo tega slo shalofni, in so bili tudi v' veliki nevarnosti. Eden od teh kristijanov bi bil takrat kmalo umorjen. Njegov pijani sofed je bil namrežh v' njegovo hišo perfhel, je strafhno kerfhanksko vero klel, in je hotel tega kristijana s' svojim noshem prebofhi. S' veliko tesho se mu je ta komaj ubranil.

Ravno tifi dan je bilo nekoliko takih pijanzov tudi pred mojo hišo prifhlo. She posno svezher, ko fim bil ravno safpal, me je njih vpitje sbudilo, in fim sposnal, de proti moji hišhi gredo. Ko so pred vrata prifhli, so jih hotli s' filo odpreti in v' hišo iti, ter so grofno kleli in vpili; pa nifim mogel prav rasumeti, kaj govore in kaj hozhejo imeti. Tiho fim v' hišhi bil, in fim se Bogu perporozhil. Ko so vidili, de ne morejo lahko odpreti, so spet s' velikim vpitjem prozh fhli. Kadar vidim, de je kaj pijanih divjakov v' vafi, moram vselej she prezej svezher vrata sakleniti.

V' Krivim Drevesu nifim takih neprijetnost in nevarnost imel, ker tam so skoraj vfi Indijani she spreobernjeni, in kolikor je she ajdov, ne morejo nizeh storiti. Vender se pa she nifim nobenikrat kafal, de fim semkaj prifhel, ker

v' Krivim Drevesu je sdaj moj naslednjik, brumni Pater Sänderle, kateri bo s'he s' vezhi modrostjo in previdnostjo svoje ovzhize pafel, kakor bi bil jest samogel to storiti. Sraven tega pa imam tudi tukaj to tolashbo, de se je s' boshjo gnado in pomozhjo veliko ajdov h' kershanfki veri spreobernilo, kateri sdaj lepo po kershanfko shivé, defiravno popred od kershanfke vere nizm vedili niso. To me perganja tukaj oftati, in savoljo tega fim shklenil tako dolgo tukaj vse teshave prenashati, dokler bo boshja volja, ktero mi Bog po mojim shkofu na snanje daje. Naj bo vse Bogu k' zhasi.

Friderik Baraga,
mifijonar.

SEDMO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is misijonske fare svete Marije per Velkim Potoku do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 7. dan sushza 1834.

Vstanovljenje nove misijonske fare per Velkim Potoku gre sdaj v' tem letnim zhasu le pozhasi naprej, vender pa bolj hitro, kakor sim mislil, sato ker je letashnja sima prav voljna, tako de she tri tedne ni vezh snega, in de imamo le malo merslih dni. Sdaj imam samo eniga tesarja ali zimpermana, kateri mi sarovsh dela. Ker se je ta misijonska fara she le sazabela, in torej she nima prav veliko kristijanov, sato sim dal samo eno pohishtvo delati, ktero bo 50 zhevljev dolgo, 30 zhevljev shiroko, in 12 zhevljev visoko, v' kteriga polovizi bo kapeliza ali zerkviza, v' drugi polovizi pa dva zimra ali stanovalisha in shola sa otroke. Tako bom imel

pod eno streho vse k' misijonški fari potrebne pohištvá. Vender bo pa she to samo pohištvó, defiravno je leseno in majhino, preden bo do-delano, vezh kakor 1600 goljdinarjev koshtalo. Kadar se bo she vezh ajdov h' kerfhanški veri spreobernilo, tako de ne bodo lahko vsi kristijani v' to majhino kapelizo fhli, bo treba posebno in vezhi zerkev narediti, in potem bo to zelo pohištvó k' stanovanju in k' fholi flushilo. Ko bi mogli prav szhafama, kakor se govori, Indijani od tega kraja kam drugam iti, vender to pohištvó ne bo sahtonj ali bres prida, ker je she sdaj veliko Franzosov is Kanade v' tem kraji, kateri so vsi katolfhki kristijani, in kmalo se jih bo she vezh sem preselilo, posebno ker vedó, de je tukaj katolfhka fara. Vselej bo katolfhkiga maslnika tukaj treba.

Sdaj je tisti zhaf, ko Indijani tukaj zucker delajo. Škorej nobeniga odrashteniga Indijana ni domá, ampak vsi so v' gojsdih v' svojih kozhah ali lopah. Vender pa tisti, ki so she kristjani, vsako nedeljo in vsak prasník v' zerkev pridejo. Tudi veliko Indijanov is Kriviga Drevesa je dan hodá delezh od tukaj. Ti sato simfski zhaf v' té kraje pridejo, de serne, medvede in druge divje shivali streljajo, in potem

njih koshe prodajajo. Tudi zucker tukaj delajo. Nekteri Indijan v' teh krajih eno samo simo toliko divjih shival postrelji, in v' nastavljene pasti nalovi, de so samo koshe 400 goljdinarjev vredne, sa ktere pa vender ne jemljejo dnarjev, ampak vezhidel le oblazhila in hishno orodje. Ker pa kupzhevavzi té revne Indijane neisrezheno goljfajo, se navadno sgodí, de sa te koshe le kaj maliga dobé.

Šhest in dvajseti dan svezhana je bilo nekoliko Indijanov, kteri so is Kriviga Drevesa domá, in so bili zhes simo dan hoda delezh od tukaj, k' meni prishlo, in so me profili, de bi s' njimi shel, in v' tistim kraji, kjer zucker delajo, masheval in spovedoval. Dovolil sim v' njih proshnjo in sim shel s' njimi. Šhli smo naravnoštkos gojsd. Teshko je dopovedati, kako flabe pota so tukaj. Vzhafi smo shli škos gojshavo, de smo mogli, kakor de bi plavali, s' obéma rokama germovje naresen raspotegvati, zhe smo hotli dalje priti; vzhafi pa smo po pol ure delezh po mozherni in meliki semlji hodili, de bi se bili kmalo v' semljo vderli. Vezhkrat je treba zhes prezej shiroke potoke, po deblu eniga samiga drevesa iti, kteriga Indijani sraven vode tako posekajo, de zhes

potok pade, in je potem namešt bervi. Na tem svojim potu fim mogel iti po taki oski bervi, ki se je vfa majala, zhes en potok, kateri je zhes 30 zhevljev fhirok, ter prav globok in derezh. Divjaki so se bali sa-me, ko smo do tega potoka prifhli. Vender fim se pa spuſtil v' boshjim imenu na to nevarno berv. Ko fim ravno v' sredi bil, fim sazhel omahovati, in bi bil kmalo v' potok padel. Perljudni Indijani so she vpili in Boga na pomozh klizali. Vender fim pa frezhno zhes potok prifhel. Indijani tezhejo, kakor leverze po takik bervéh, defiravno she vzhafi teshke butare na rami imajo.

Vſe teshave tega pota so mi bile pa obilno povernjene s' prijasnoſtjo teh dobrih Indijanov is Kriviga Drevefa, in s' njih veliko go-rezhnoſtjo do kerſhanſke vere, katero v' vſih svojih delih rasodevajo. Lope ali kozhe, v' kterih zucker delajo, so bliso vkupej. Mozhno fim se rasveſelil, ko fim v' sredi teh lop majhino kapelizo najdel, katero so ti dobri Indijani sa opravlanje ſvoje molitve naredili. Kako lepo in tolashljivo je saréf, v' tem gojsdu, delezh od vſih vaſi, nekoliko ſpreobernjenih Indijanov viditi, kateri so fi she sa ta kratki zhaſ, kar se tukaj mudé, majhino zerkvizo

naredili, de v' nji molijo! Vsako nedeljo se dopoldne in popoldne v' ti zerkvizi vkupej sberajo, in svojo molitev opravljajo. Tri dni fim v' ti sveti puhavi ostal, in fim vsak dan v' njih zerkvizi masheval, ter Boga hvalil, de da tem spreobernjenim ajdam smirej bolj v' dobrim rasti.

V' tem zhasu, ko fim per njih bil, so vfi velikonozhno spoved opravili, in veliko jih je bilo per svetim obhajilu. Med temi jih je bilo 15, ki so pervikrat sveto obhajilo prejeli. Is svojiga katekisma so se bili toliko kerfhanskiga nauka nauzhili, de so samogli sveto refhnje telo vredno prejeti. Zhudil fim se, ko fim vidil, kakofhne shelje imajo do svetiga obhajila. Smirej so k' meni hodili in so djali: „Duhovni ozhe, naj naf vprashajo, morebiti bodo najdili, de smo sa sveto obhajilo sadosti poduzheni.“ Per ti perloshnosti fim 3 odrashene divjake kerstil. Bog daj, de bi tudi oni tako brumni kristijani bili, kakor so skoraj vfi spreobernjeni Indijani is Kriviga Drevesa.

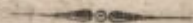
Od tam fim shel she dan hodá dalje, kjer so tudi nekte Indijanske hifhe. Ta kraj se imenuje *Mashkikong*. Pretezheno poletje fim bil v' tem kraji, gredé k' Velkimu Potoku, 21

Indijanov kerštil, sdaj pa je vsih kristjanov tukaj še zhes 30. Vender pa sim jih malo doma dobil, ker so še skorej vsi v' gojsdih, in tam žuker delajo. V' ta kraj sim posebno sato prishel, de sim dva bolna divjaka obiskal, ktera boča, kakor se mi sdi, kmalo umerla. Špreobernjeni divjaki tega kraja so mi bili obljubili, majhino zerkvizo narediti, in tišti, ki sim jih sdaj doma najdel, so me profili, de bi jim kraj pokasal, kjer shelim zerkvizo imeti, kar sim s' velikim veseljem storil. Zerkviza bo na lepim hribzu stala, od kodar se prav lepo jeseo in potok Mashekikong vidi. To zerkvizo mislijo prezej veliko narediti, ker so skoraj vsi Indijani tega kraja sklenili se še to leto h' keršhanski veri spreoberniti. Upam, de bo ta kraj kmalo velika soseka nove fare per Velkim Potoku. To poldrushniško zerkev mislim k' zhasi svetiga Joshefa shegnati.

Sdaj spet možno govore, de Poglavarstvo Sdrushenih Dershav misli vse Indijane is teh krajev per Velkim Potoku pregnati, in jim na uni strani reke Misifipi nekoliko semlje k' stanovanju odlozhiti. Zhe se bo to sgodilo, se bodo mogli tudi moji revni Indijani tje preseliti. Kristijani so savoljo tega prav shalošni;

jest pa jih s' tem tolashim, ker jim pravim, de jih ne bom sapustil, ko bi mogli she v' tako divje kraje iti, zhe bodo le vkupej ostali, in zhe mi bo moj shkof dovolil s' njimi iti. To je réf moja misel in moj sklep. Ker sim se s' velikim persadevanjem Indijanskiga jesika she prezej nauzhil, in ga vsak dan lashje govorim, torej mislim te dni, kar mi jih je Bog she na semlji odlozhil, per Indijanih preshiveti, in s' njimi iti, kamor koli bodo pregnani, zhe bo le Bog to hotel, in mi svojo voljo po mojim shkofu na snanje dal.

Friderik Baraga,
misiionar.

O.SMO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is misijonske fare svete Marije per Velkim Potoku do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 24. dan velkiga travna 1834.

Popred sim mislil, de bom svojo novo misijonsko zerkev k' zhafti presvete devize Marije Binkushtno nedeljo shegnal; ker pa so moji delavzi prav pridno delali, in jo s' boshjo pomozhjo pred, kakor sim mislil dokonzhali, sim jo samogel she 20. dan maliga travna shegnati. Ni fizer she prav popolnoma dodelana, vender pa she lahko boshjo flushbo s' vso spodobnostjo v' nji opravljam. Tisti dan, ko je bilo zerkveno shegnanje, ravno tretjo nedeljo po veliki nozhi, smo prav velik god ali prasn timeri. Bil je lep spomladanski dan. Jasnost podnebja je bila ljubesniva podoba nashiga veselja. Ko je navadna ura boshje flushbe prishla, smo

fhli vfi s' prozefijo v' zerkev. En Indijan je nefel veselo bandero svetiga krisha, in ga je pred zerkvijo postavil. Veliko ajdovskih Indijanov in belih Amerikanov, ki niso nafhe vere, je fhlo s' nami, de so nafho boshjo flushbo in opravilo zerkveniga shegnanja vidili.

Podobe svetnikov in druge rezhi, ki so mi jih moji dobrotniki is Evrope poslali, so mi bile per shegnovanji nove zerkve prav potrebne in koristne, in flushijo she smirej k' osalshanju ali oziranju altarja in vse zerkve, in k' vezhi zhahti in lepoti boshje flushbe. Nikdar se ne morem svojim dobrotnikam sadošti sahvaliti, de so mi k' vstanovljenju lete misijonske fare toliko perpomogli. Bog naj jim njih dobrote poverne, in naj jim obilno poplazha, kar so k' njegovi zhahti in k' svelizhanju revnih Indijanov storili.

Od tiftiga zhasa, kar fim sadnjikrat pifal, fim bil sopet tako frezhen, de fim 26 Indijanov s' svetim kerstam v' katolshko zerkev vsel. Tako veliko se jih fizer tukaj ne da kerstiti, kakor se jih je dalo v' Krivim Drevesu, pa je tudi shtevilo Indijanov, kteri v' tem kraji vkupaj shivé, veliko manjšhi, kakor Indijanov v' Krivim Drevesu, ki so skoraj vfi bliso vkupaj.

V' vsih krajih per Velkim Potoku je fizer grosno veliko ajdovskih divjakov, ali njih vasi so vezh dni hodá delezh narefen, in satorej je teshko jih spreobrazhati. Vender se jih pa vezh spreoberne, kakor fim mislil, kadar fim vse sadershke njih spreobernjenja videl.

V' sholo sdaj 33 otrók hodi, kateri so bili vsi od mene kerfheni, sunej eniga santa, kteriga je bila mati pred nekaj zhasam v' Kanadi kerstiti dala. Sraven teh Indijanskih otrók, imam she tudi veliko Franzoskih in Anglijanskih sholarjev, ktere pa posebej uzhím.

Bog daj, de bi vse rezhí v' ti novi fari po frezhi shle! Perporozhim se molitvi vsih brumnih udov bratovshine svetiga Leopolda.

Friderik Baraga,
mifijonar.

DEVETO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is misijonske fare sve-te Marije per Velkim Potoku do ofkerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 26. dan roshnjiga zveta 1834.

S' veseljem pisnem sopet prezhaftitljivi ofkerbnishnizi, de spreobrazhanje revnih ajdovskih divjakov v' ti misijonski fari smirej bolj po frezhi gre, in je upati, de bo kmalo katolshka vera po vfi fari rasshirjena. Tako dobro v' domazhi vafi, kakor tudi v' sunanjih krajih te fare fim veliko ajdov skos sveti kerst k' zhedi Jesufovi perpeljal.

Trinajsti dan tega mesza fim bil shel v' novo misijonsko fofesko svetiga Joshefa. Indijani tega kraja so me she dolgo s' velikimi sheljami zhakali. She dvakrat popred fim bil ta kraj obiskal, kteriga Indijani Mashkikong imenujejo, in je she veliko kristijanov tukaj,

pa tudi šte veliko ajdov, ki se bodo morebiti
 szhafama šte vsi spreobernili. Ko sim sadnji-
 krat pretezheno simo per njih bil, smo bili
 kraj sa novo zerkev isvolili; in sdaj sim pa
 vidil, s' kakofhnim veseljem jo šte delajo. Dok-
 ler sim se per njih mudil, sim vfak dan v'
 hisbi nekiga brumniga Indijana masheval, in
 prezej po sveti mashi so spet vsi delat shli. V'
 ti sofeski sim sdaj sopet 10 Indijanov kerstil,
 ki so se šte od tiftiga zhafa, kar sim sadnjizh
 per njih bil, k' svetimu kerstu perpravljali.

Indijani moje misijonske fare, posebno kri-
 stijani, so grosno shalofni, kadar flifhijo, de
 bodo mogli morebiti svojo deshelo sapustiti in
 v' druge kraje iti. Terdno so fizer sklenili,
 de se nozhejo v' nobeno glihengo ali pogodbo
 s' Poglavarstvam Sdrushenih Dersháv savolj svo-
 je deshele spustiti, in to Poglavarstvo pa smi-
 rej pravi, de ne misli Indijanam njih deshele
 s' filo vseti, ampak jo le od njih kupiti. Pa
 per v' sim tem se tifti, ki so savoljo te kupzhi-
 je k' Indijanam poslani, vselej takih perpomozh-
 kov ali mitelnov (posebno shganiga vina) poslu-
 shijo, de Indijane pregoljfajo in ob deshelo
 perpravijo, kakor se je to šte per vsih takih
 pogodbah godilo.

Tudi Indijani v' Krivim Drevesu so savolj svojo deshele v' veliki skerbi. Pred nekaj zhasam je bilo veliko Indijanov is Kriviga Drevesa semkaj prishlo, de so s' Indijani tega kraja, kteri so ravno takiga jesika, velik sbor imeli, in se posvetovali, kako bi svoje deshele ohranili, in se tistim ubranili, ki jih hozbejo v' druge kraje preseliti. Per ti perloshnosti sim videl, kakofhne shege imajo Indijani per svojih sborih.

Od vsih strani so vkup prishli, in so se ravno v' nash vasi sbrali, ker je nar vezhi vaf teh okrajn. Sbrali so se sunaj vasi v' okrogli dolini, ktera je kakor nalafh sato ustvarjena. V' sredi doline so vezh ognjev savkurili, so okoli ognjev veliko tabakoviga perja poloshili, in sraven velik s' zukreno vodo napolnjen kotel postavili, in per potu v' dolino so veliko bandero v' semljo safadili. Po ti perpravi so tisti, ki so vse to preskerbeli, snamenje dali, in Indijani so od vsih krajev pozhasi k' tistim ognjem prishli. Shenskih in otrok ni bilo nizh viditi. Molzhé so se okoli ognjev na semljo vsedli, in vsaki je svojo fajso pershgal, in je sazhel tabak piti. Tako so dolgo zhasa sedeli, in nobeden ni besede spregovoril, kakor nekdej prijatli

svetiga Joba. Sadnjizh je eden spregovoril, in je rekel: „No, moji bratje! sakaj ste sem prišli? kaj shelite? govorite sdaj! Potem se je nar pervizh poglavar Indijanov is Kriviga Drevesa vsdignil, je molzhé okoli sbora shel, in je vsakimu nashih Indijanov roko podal. Po mnogim in dolgim posdravljenji in navadnim ogovoru je sadnjizh povedal, de so vsi Indijani v' Krivim Drevesu terdno sklenili, de ne bodo nikdar svoje deshele Poglavarstvu Sdrushenih Dershav prepustili, ker nozhejo sebe in svojih otrók nefrezhnih storiti.

Po dokonzhanim govorenji je poglavarju tega kraja nektere glashevnate koralde podal, ki so bile na selenim traku nabrane, k' snamenju edinosti in sprave. Vsi so potem molzhali, in poglavar nashih Indijaov je dal te koralde vsakimu svojih tovarshev pogledati. Po dolgim molzhanji so sazheli vstajati in vsaki je shel k' poglavarju, in mu je tiho svojo misel rasodel. Potem je nash poglavar vstal, je shel okoli sbora, je vsakimu Indijanu is Kriviga Drevesa roko podal, in je potem povedal, de so tudi ti sklenili, svoje deshele ne prodati, i. t. d. Sdaj je she vsaki smel

svoje misli posebej povedati, in tako so se zeli dan v' tem sboru pogovarjali.

Is vfiga tega sim videl, de se Indijani, posebno kar jih je bolj perletnih, v' svojih sborih prav modro in pametno dershé, in de nekteri med njimi veliko sgovornost in rasumnost kashejo.

Kakor je flifhati, je Poglavarstvo Sdrushe-
nih Dershav she svojimu namestniku v' Detroit
sapoved dalo, de naj to poletje s' Indijani go-
yori, in naj s' njimi pogodbo ali glihengo
savolj njih semljé v' Michiganfskim kantonu
stori. Kadar bo prifhel, se bo vidilo, zhe bo
kaj opravil ali ne.

Friderik Baraga,
mifjonar.

DESETO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is misijonske fare svete Marije per Velkim Potoku do oskerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 3. dan listognoja 1834.

Sdaj sim svoje misijonske pota sa to leto dokonzhal. Velik del poletja in jeseni sim sopet, kakor po navadi, v' to obernal, de sim daljue kraje obiskoval, kar je k' spreobernjenju Indijanov, ki v' tistih krajih shivé, in k' njih ohranjenju ali poterjenju v' veri silno potrebno. Take misijonske pota so fizer teshayne, posebno jesén, ko so she bolj mersle nozhi, ker je vezhkrat treba pod golim nebam prenozhit; vender so pa dushne dobrote, ki jih skos to Indijani sadobé, veliko vezhi, kakor vse té teshave. In ko vidim svete shelje, s' kterimi Indijani moj prihod perzhakujejo, in se domislím, kako me vselej, kadar moram od njih

iti, profijo, de bi spet kmalo k' njim prifhel, mi saref tashave pota niso vezh na misli, in se s' veseljem is doma podám, kadar k' temu odlozheni zhas pride. Od sdaj do prihodnjiga svezhana mi ne bo treba nikamor vezh iti, ker o Boshizhi vsi Indijani, tudi is daljnih krajev, v' nasho vas pridejo, de tukaj svojo andoht ali poboshnost opravijo. V' meszu svezhanu pa jih bom v' njih lopah, kjer zucker delajo, obiskal, zhe mi bo Bog she shivljenje ohranil.

Mesza kimovza sim bil shel dva dni hodá delezh v' sgorne kraje Velkiga Potoka, kjer je majhina Indijanska vas, ki ima 5 ali 6 hifh. Pretezheno poletje sim bil eniga dobro poduzheniga Indijana tje poslal, kateri se je nekoliko zhasa per njih mudil, jim je od kerfhanfke vere govoril, in jim moj prihod napovedal. Ko sim potem jest k' njim prifhel, sim najdel, de so nekteri slo perpravni se h' kerfhanfski veri spreoberniti; drugi pa od te vere niso hotli nizh flifhati, in so djali, de imajo she sami svojo vero, namrezh Indijansko, ktera je boljshi, kakor so vse druge vere, in per kteri hozhejo smirej ostati. Veliko sim si persadeval jim dopovedati, de tista vera, ki jo je Bog sam uzhil, mora gotovo boljshi biti, ka-

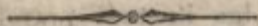
kor so prasne smislljave njih Indijanskih pred-
 staršev. Pa vse to ni nizeh pomagalo; terdov-
 ratno so per svojih mislih ostali. Drugi dan
 sim jih povabil, de naj she vsi vkup pridejo,
 ker jim hozhem she nekoliko od keršhanske
 vere govoriti. Pa so samo tisti prišli, ki so
 she prezej v' sazhetku pokasali, de imajo do-
 padajenje nad resnizami keršhanske vere; dru-
 gi zlo niso hotli k' poduzhenju priti. More-
 biti, de se bodo she posneje resnizi vdali. Štiri
 hishe, moshé, shené in otroke sim s' boshjo
 pomozhjo v' ti vasi sa keršhansko vero perdo-
 bil. Ker je njih semlja she Poglavarstvu Sdru-
 shenih Dersháv prodana, bodo spomlad k' nam
 prišli, in bliso nashe vasi prebivali, ker tukaj
 imajo Indijani she svojo lastno deshelo. Pa
 morebiti bodo mogli tudi ti Indijani svojo sem-
 ljo kmalo k' Sdrushenim Dershavam prepustiti,
 kakor je smiram slishati. Tisti Poglavarški ob-
 lastnik, ki je imel sapoved pretezheno poletje
 is mesta Detroit k' naslim Indijanam priti, in
 od njih deshelo kupiti, je v' meszu roshnjim
 zvetu nagle smerti umerl, in torej ni bilo no-
 bene kupzhije. Morebiti bo Poglavarstvo pri-
 hodno leto drusiga namestnika savoljo tega k'
 nam poslalo.

Pretezheni teden sim bil shel v' misijonsko
 sofesko svetiga Joshefa, po imenu Mashkikong,
 kjer vselej veliko tolashbo in veliko duhovno
 rasveseljenje najdem, sato ko vidim, kako na-
 tanko ti Indijani po naukih kershanske vere
 shivé. Ta letni zhal niso vsi domá v' svoji vasi,
 temuzh so v' gojsdih rastreseni, de loshej div-
 je shivali streljajo in lové, kterih koshe potem
 sa oblazhila, flinte, in druge potrebne rezhí
 smenjujejo. Eni so 4, eni pa she zlo 6 dni
 hodá delezh od svoje vasi. Pa per v' sim tem,
 de imajo tako daljne in teshavne pota do svo-
 jiga doma, so vender vsi tisti dan, kakor sim
 bil obljubil jih obiskati, k' zerkvizi svetiga Jo-
 shefa prishli. Veliko veselje sim imel nad njih
 gorezhnostjo, ker sim per svojim prihodu she
 vse sbrane najdel.

Per ti perloshnosti sim pet ajdov v' tem
 kraji kerstil. Med njimi je bila 17 let stara
 dekliza, ktera je hotla kershena biti. Tisti In-
 dian, ki mi je njene shelje do svetiga kersta
 rasodel, mi je tudi povedal, de je njen ozhe
 prav terdovraten nejeverník, kteri kershansko
 vero mozno sovrashi. Ko je dekliza, ktera
 je bila od kristijanov svedila, kdaj bom v' ta
 kraj prishel, svojiga ozheta profila, de naj ji

pušti v' Mashkikong iti, se je temu ajdu prezej dosdevalo, sakaj bi njegova hzhi rada tje shla, in ji ni puštil iti. Ta pa ga je tako dolgo profila, de ji je sadnjizh pervolil. „Pojdi tedej“, je rekel ves nejevoljin, „pa ne bodi tako neumna, de bi se h' keršhanski veri spreobernila. Zhe se bošh dala kerštiti, te nizh drusiga ne zhaka, kakor de ti bom obá ushesa odresal.“ Ko sim to svedil, sim deklizi rekel, de naj dobro premisli, zhe se bozhe she per vsim tem shuganji h' keršhanski veri spreoberniti, in sveti keršt prejeti. Ona pa mi je serzhno odgovorila, de je terdno sklenila se h' keršhanski veri spreoberniti. Tiski dan, kakor sim is Mashkikong prozh shel, sim njene svete shelje dopolnil, in jo kerštil. Kaj se je potlej s' njo godilo, mi je nesnano. Pa rekla je, de je perpravljena sa keršhansko vero vse preterpeti. Kolikor vezh bo mogla terpeti, toliko boljshi bo sa-njo. Take vesele pergodbe mi sareš vse teshave teh misijonskih potov mozhno polajshajo.

Friderik Baraga,
misijonar.

ENAJSTO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v' Ameriki, is mesta Detroit do ofkerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 20. dan svezhana 1835.

Od tistiga zhasa, kar fim sadnjokrat pisal, se v' misijonski fari per Velkim Potoku ni veliko imenitniga sgodilo. O Boshizhi pa fim imel vender veliko veselje in velik trosht, ker fim videl, kako svesti so divjaki nashli sveti veri, in kako slo si persadevajo po sapovedih te svete vere shiveti. Misijonska fara svete Marije per Velkim Potoku je v' sredi veliko Indijanskih stanovalish, kjer posebno Indijani Kriviga Drevesa, in tudi nekteri Indijani mojiga misijonskiga kantona zhes sino ostajajo, in divje shivali love in streljajo. Nektere teh simfskih stanovalish so po tri ali shtiri dni hodá od misijanske vasi delezh. Desiravno pa imajo ti Indijani tako dolge in tudi prav flabe pota do nashe sarne zerkve, so vender skoraj vsi o

Boshizhi tje prifhli, de so svojo spoved opravili, in de so bili nekoliko dni per sveti mafhi. Med njimi so bili tudi stari in bolehní ljudje, in otrozi od 10 do 12 let, ki so vezh dni hoda k' temu prasníku prifhli. To me je spomnilo lepiga sgleda 12 let stariga Jesufa, ki so ga Indijanski otrozi tako lepo posnemali.

V' prizhijozhim meszu svezhanu se je v' misijonfki fari svete Marije per Velkim Potoku nekako spremenjenje sgodilo. Gospod misijonar Andrej Vízoczky (kteri je is Ogerfke deshele doma, in je v' letu 1833 v' Ameriko prifhel) je s' dovoljenjem nashiga prezhasitljiviga fhkofa k' meni v' misijonsko faro per Velkim Potoku prifhel, in je rekel, de sheli v' ti fari ostati, zhe bi mu bilo od fhkofíje k' temu perpushenje dano. To je bila sa-me velika in imenitna noviza, in ker fim se bil she préd namenil savolj drugih opravil v' mesto Detroit iti, fim mu rekel, de bom savoljo tega s' fhkofam govoril, in potem storil, kar bo fhkof hotel. Šbel fim tedej v' Detroit. Prezhasitljivi gospod fhkof je bil prav vesel, ko me je sagledal, in mi je prezej rekel, de on sam sheli, de bi gospod Vízoczky per Velkim Potoku ostal, in de misli mene spomlad, kakor hitro

se bo jesero otajalo, v' en kraj proti polnoz-
 hni strani vseti, ker sheli, de bi se sopet tam
 nova misijonska fara sazhela. Ne morem po-
 vedati, kako veliko veselje mi je moj dobri
 fhkof napravil, ko mi je to povedal, de me
 je spet sa vstanovljenje nove misijonske fare
 namenil. Is zeliga ferza sim Boga sa to do-
 broto sahvalil. Sdaj sim she bolj perpravljen
 vse svoje shivljenje tudi per nar vezhih tesha-
 vah med Indijani ostati, posebno ker sim se
 njih jesika she prezej dobro nauzhil. Tisti kraj,
 kjer sheli nash brumni in modri fhkof to novo
 misijonsko faro vstanoviti, je delezh proti pol-
 nozhni strani, na otoku *Gorenjiga Jesera* (Lac
 Superior), okoli 600 Amerikanfskih milj delezh
 od mesta Detroit. She poprejsnji fhkof je she-
 lel na tem kraji novo misijonsko faro postaviti,
 pa je imel prevezh sadershikov. Sdaj pa je
 novi fhkof terdno sklenil to rezh dodelati, in
 bo v' prihodnjim meszu roshnjim zvetu sam
 tje shel in mene s' saboj vsel, de me bo tam
 pustil. Ne morem se Bogu sa vse te dobrote
 sadofti sahvaliti, in ga profim, de bi mi she
 sdravje ohranil in me v' mojih dobrih sklepih
 s' svojo gnado poterdil. Perporozhim se v' sim
 udam bratovshine svetiga Leopolda, de hi me

s' svojo molitvijo podperali, ker sim preprizhan, de je Bog nar bolj savolj njih molitve she do sdaj tako veliko dobriga per Indijanih storil.

Sdaj bo brumni mafhnik Viszoczky mifijonar in dufhni pastir Indijanov per Velkim Potoku, in upam, de bodo prav dobro pre-
fkerbljeni. On she fizer ne sna po Indijansko govoriti, pa ima prav dobriga tolmazha, in je fklenil se pridno tega jesika uzhiti sazheti. V' 16 mezzih, kolikor zhasa sim jest v' mifijon-
fski fari per Velkim Potoku bil, sim kerstil tam 170 Indijanov. Veliko se jih pa ravno k' svetimu kerstu perpravlja, ktere bo moj nasled-
njik samogel kmalo kerstiti. Sdaj je tam prav lepa s' darimi mojih mifijonfskih dobrotnikov osalfhana zerkviza, in lepo stanovalishe mifijon-
narja, ali sarovsh, sraven kteriga je tudi prav prostorna fhola sa otroke. Tudi je she neko-
liko semlje sa vert ograjene, kjer bo moj na-
slednjik lahko lep vert dodelal. Sraven zerkvi-
ze per Velkim Potoku je v' ti fari she tudi ena poldrushniza svetiga Joshefa v' fofefski Mafh-
kikong, od ktere sim she vezhkrat govoril, in kjer je she veliko kristjanov.

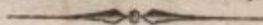
Indijani per Velkim Potoku so fizer vfi is ljudstva Ottavanov, pa se vender od Indijanov

Kriviga Drevesa možnó raslozhijo, ker so veliko oshabnisthi in veliko bolj pijanosti vdani, kakor ti Indijani per Krivim Drevesu. Teshko de bi se kdej vfi h' keršhanski veri spreobernili.

Tudi sbe sporozhim, de fim sopet tisto skrinjo, napolnjeno s' mnogimi darmí, ki mi je bila is moje rojstne deshele poslana, frezhno prejel. Vse rezhí v' nji so bile tako dobro vložene, de so neposhkodvane sem prishle. Tudi sdaj vidim, kako dobrotljivo Bog vse rezhí obrazha. Ko mi je bilo pred poldrugim letam ukasano, novo misijonsko faro per Velkim Potoku vstanoviti, fim bil dobil napolnjeno skrinjo, ktera me je s' vsemi per vstanovljenji nove fare potrebnimi rezhmi prevedila. In sdaj, ko imam sopet ravno to storiti, kakor takrat, dobim drugo skrinjo, polno lepih in veliko vrednih rezhí, s' kterimi si upam novo prihodno zerkev prav lepo in spodobno osalfhati. Sahvalim se sa té dobrote nar pervo Bogu, ki vse rezhí po svoji modrosti prav in k' nashimu pridú obrazha; potem pa svojim preljubim dobrotnikam, ki mi tako radi per mojim persadevanji pomagajo. Bog jih sa vse to poshegnaj.

Friderik Baraga,

misijonar.

DVANAJSTO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, iz mesta Detroit do oškerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 15. dan sushza 1835.

V svojim sadnjim pismu sim sporozhil, de sim po sklepu in sapovedi svojiga zhahtitljiviga shkofa misijonsko faro per Velkim Potoku gospodu misijonarju Viszoczky prepustil, in de sim namenjen s' boshjo pomozhjo sopet novo misijonsko faro delezh proti polnozhni strani na Gorenjim Jeseru v' desheli Nord-West vstanoviti. Preden bo to pismo na Dunej prishlo, bom she, zhe bo Bog hotel, v' kraji svoje nove fare, ali pa vsaj na potu proti tislimu kraju. Simski zhaf, in vzhafi she zlo do konza velkiga travna, so potoki in jesera té deshele premersnjene, in tako dolgo ni mogozhe v' polnozhne kraje iti, dokler se led ne istaja, ker vsaki le po vodi tje gré, kar je veliko perpravnihi. Tudi jest se bom she le mesza velkiga travna ali pa roshnjiga zveta s' svojim shkofam, kateri me hozhe sam do kraja nove fare spremiti, na pot podal; med tem sim pa per majhini Franzoski fofeski bliso mesta Detroit.

Zhudno se mi sdaj sdi, spet med belimi ljudmi shiveti. Tukaj fim fizer dovoljin, in mi je boljshi, kakor per Indijanih; pa se mi vender sdi, de fim, kakor riba, ki je na suho vershena, ker me nizh bolj ne veseli, kakor ajde spreobrazhati. Slošno in prijetno bi fizer shivel, pa bi vender ne bil miren in vesel, ko bi ne shel vezh k' Indijanam. Sdaj fim se she Indijanškiga jesika toliko nauzhit, de lahko s' vsakim Indijanam od vsake rezhi govorim, in torej fim terdno sklenil, ves zhas svojiga shivljenja med Indijani biti, zhe bo boshja volja.

Indijani per Gorenjim Jeseru se sploh Chippevajski Indijani ali Ozhipve-Indijani imenujejo. Njih jesik je skoraj ravno tak, kakor Ottavanov. Sheljno zhakam tilliga zhasa, v' kterim bom samogel k' Gorenjimu Jeseru iti, ker upam, de se bo tudi tam veliko ajdov k' nasbi sveti veri spreobernilo. Pa zhe bi se tudi le eden spreobernil, bom she vesel, ker moj pot ne bo bres prida. Neskonzhno dobrotljivi Bog nam pa vselej she vezh da, kakor smo si svesti.

Sahvalim se she enkrat sa vse rezhi, ki so mi jih moji dobrotniki poslali, in perporozhim sebe in svojo prihodno misijonsko faro molitvi vsih brumnih udov bratovshine svetiga Leopolda.

Friderik Baraga, misijonar.

TRINAJSTO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, is vasi La Pointe na otoku Gorenjiga Jesera do ofkerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 9. dan velkiga serpana 1835.

Po dolgim in savolj pomankanja perpravnih zholnov samudnim potu fim 27. dan maliga serpana frezhno v' tisti kraj prishel, kjer bom s' boshjo pomozhjo novo misijonsko faro postavljaj in vstanovljaj. Ta kraj (Indijanska val, kamor vzhafi tudi kupzhevavzi is Kanade pridejo, in nekoliko zhafa tukaj prebivajo) je na prijetnim otoku bliso poldanske strani Gorenjiga Jesera. To jesero je 420 Amerikanskih milj dolgo, 170 milj shiroko, in 630 zhevljev visokeji leski, kakor Atlantishko morje. Njegova globokost je na vezh krajih neismerna. Anglijanski semljomerzi so si veliko persadevali, njegovo globokost ismeriti, pa v' vezh krajih niso mogli dna najti.

Vás, v' kateri fim sdaj, se imenuje *La Pointe*, in je od mesta Detroit 740 Amerikanskih milj delezh proti polnozorni strani. Po Gorenjim Jeseru fim se meza maliga serpana peljal, in vender je bilo na vodi nektero jutro tako merslo, de fim mogel verh talarja she sukno oblezhi in se v' plajsh saviti, de me ni seblo. Šedmi dan maliga serpana je bila voda Gorenjiga Jesera per kraji she s' tankim ledam pokrita. Vender pa imamo sdaj v' velkim serpanu prav tople dneve. Ali sima je tukaj, kakor pravijo, prav huda in dolga.

Osmi dan roshnjiga zveta proti poldnévu fim is mesta Detroit v' barko shel in fim bil 10. dan tistiga meza sjutrej ob shtirih she v' *Makinav*, defiravno sta ta dva kraja she zhes 300 milj naresen; tako hitro leté soparzhne barke, kakorshne so tukaj. V' Makinav fim vezh dni ostal, in fim per ti perloshnosti Indijane Kriviga Drevesa obiskal. Mozhno so se rasveselili, ko so me sopet ugledali, in so filno sheleli me per sebi obdershati, ker Pater Saenderl je bil Krivo Drevo v' sazhetku meza roshnjiga zveta sapustil, in je sdaj v' desheli Ohio, kjer misli s' svojimi tovarshi nov kloshter narediti. Ali jest fim pa tem dobrim Indijanam

rekel, de njih bratje per Gorenjim Jeseru, per kterih she ní nikdar katolfski duhoven bil, she bolj poduzhenja in dufhne pomozhi potrebujejo, kakor oni, in de bo v' Krivo Drevo kmalo drugi mifijonar prifhel. S' tem fim jih nekoliko potolashil.

Potem fim spet v' Makinav nasaj fhel, in fim fhkofa zhakal. Pa on je imel v' Detroit toliko opravkov, de ní mogel priti, in mi je pifal, de bo she le v' sazhetku mesza velikiga serpana v' Makinav perfhel. Torej fim dalje fhel, in fim prifhel 4. dan maliga serpana v' *Saut*, mifijonsko faro svete Marije, per kraji Gorenjiga Jesera, kjer je mifijonar Pater Franz Hezher. Pa ta mifijonar se je bil ravno tifti dan, kakor fim jest tje prifhel, v' deshelo Ohio na pot podal, in sam ní vedel, zhe bo she kde nasaj prifhel ali ne. Deseti dan maliga serpana fim se v' barki nekakiga kupzhevavza dalje peljal, in fim sadnjizh zhes 18 dni v' *La Pointe* prifhel, kjer so me prebivavzi tega kraja s' velikim veseljem sprejeli. She vezh let so sheleli katolfskiga mashnika k' sebi dobiti, in so fhkofa profili, de bi jim eniga poslali, pa savolj velikiga pomankanja duhovnov v' nash

revni škofii se to do sdaj ni moglo zgoditi. Sato so se per mojim prihodu tako slo rafveselili.

Od misijonske fare Saut do vasi La Pointe je 330 Amerikanskih milj; tako delezh je moj nar blichnishi fosednji misijonar. Ko fim v' ta kraj prishel, in fim veliko gorezhnost tega ljudstva sa kerfhansko vero vidil, fim jih prezej sazhel pregovarjati, de naj si majhino zerkvizo naredé; in so jo ref prezej sazheli s' tako pridnostjo delati, de je bila she skoraj v' 7 dneh dodelana, in de fim jo lahko danf, 9. dan velkiga serpana, shegnal, in v' nji masheval. Shegnal fim jo k' zhafti svetiga Joshefa. Ta zerkev je fizer lesena, pa vender terdno narejena, in je 50 zhevljev dolga, 20 shiroka, in 18 visoka. Tudi ima prezej visok turn, v' kterim she majhen svon vifi, kteriga fim bil dal v' Detroit sliti.

Veliko Indijanov je tukaj, kteri se sa sveti kerst perpravljajo, in bodo ta sveti sakrament prejeli, kadar bodo sadofti poduzheni. Petdeset fim jih pa she pred nekoliko dnevi kerstil, ker so bili sadofti perpravljani.

Ta teden bodo sazheli hifho sa moje stanovanje delati, v' kteri bo tudi prostoren zimer sa fholo narejen. Neisrezheno fim vesel, in se

ne morem sadosti Bogu sahvaliti, de per vstano-
 vljenji té nove fare vse rezhi tako po frezhi
 gredo, defiravno sim sdaj bres vfiga premoshe-
 nja. Ko sim v' ta kraj prifhel, nisim v' dnar-
 jih vezh kakor tri tolerje imel, ker mi fhkof
 per mojim odhodu is Detroit ni mogel veliko
 dati. Ko bi tukaj ne bil tako dobrih ljudi naj-
 del, bi ne bil vedel kaj pozheti. Vender so pa
 Indijani tega kraja sami grosno revni, ker je
 njih semlja slaba, njih deshela premersla, in
 si morajo potrebno obleko prav drago kupovati.

Devetdeset milj od tukaj je druga Indijan-
 ska vaf, ali velikovezh Indijansko mesto, po
 imenu *Fond du Lac*, kjer je tudi veliko Indi-
 janov, ki se shelé h' kershanski veri spreober-
 niti. Od nekakiga brumniga kupzhevavza so
 flifhali od kershanske vere, in slo shelé, de
 bi kteri mifijonar tudi k' njim prifhel. Kakor
 hitro bom tukaj nar potrebnifhi mifijonske o-
 pravila dokonzhal, bom, zhe bo Bog hotel, k'
 njim fhel, in jih nauke kershanske vere uzhil,
 de bodo samogli potem v' fhtevilo Jefusovih
 ováz vseti biti.

Friderik Baraga,

mifijonar.

ŠTIRNAJŠTO PISMO,

ki ga je pisal gospod Friderik Baraga, misijonar v Ameriki, is misijonske fare svetiga Joshefa na otoku Gorenjiga Jesera do ofkerbnikov bratovshine svetiga Leopolda na Dunej, 28. dan kimovza 1835.

V svojim sadnjim pismu sim she pisal, de je bila zerkev moje misijonske fare deveti dan velkiga serpana toliko dodelana, de sim jo tisti dan lahko shegnal in pervikrat v' nji masheval. Od tega zhasa smirej vsak dan v' nji masuhujem. Veliko Indijanov je bilo sopet skos sveti kerst v' zerkev Jesusovo vsetih. Vse dni med tednam jih po navadi sa sveti kerst perpravljam, v' nedeljo jih pa kerstim, zhe vidim de so sadosti poduzheni. Pretezheni mesez sim jih 86, ta mesez pa 62 kerstil, sraven tistih, od kterih sim she sadnjizh pisal. — Deshela, v' kteri sdaj shivim, je ref prav mersla. Dva in dvajseti dan kimovza je per nas she sneg shel, in she vezh tednov je treba pezhí vkuriti. Šamo dva meseza v' letu se ne vkuri.

Ta mesez fim she le samogel sheljé Indijanov, ki so v' vasi ali mestu Fond du Lac, ispolniti, od kterih fim sadnjizh pifal. Kakor hitro fim nar potrebnifhi opravila v' svoji farni vasi opravil, fim se prezej k' njim podal.

Ko fim v' njih val prifhel, fim she vse v' hifhi tiftiga brumniga kupzhevavza, ki jim je nar pervizh od kerfhanske vere govoriti sazhel, sbrane najdel. Kadar fim v' hifho stopil, so vfi pokleknili, in me profili, de bi jih poshegnal, kar fim s' velikim veseljem storil. Is ferza fim Boga sahvalil, de je tem Indijanam tako veliko dobrot skasal; pa tudi brumnimu kupzhevavzu fim se sahvalil, de jih je s' svojim poduzhenjem tako perpravne storil, se h' kerfhanski veri spreoberniti. Ta dobri mosh je Franzos is Kanade, po imenu Peter Cotté. She zhes 30 let s' Indijani tega kraja kupzhuje, in njih jesik popolnama dobro govori. Pretezheno leto je bil dobil tiste Indijanske molitvine bukvice, ki fim jih bil dal jest v' letu 1832 v' mestu Detroit natifniti. Potem je vezhkrat Indijane v' svojo hifho povabil, in jim je kaj is teh bukviz bral ali pa pel. Indijanam se je to tako prijetno sdelo, de so vsak vezher v' njegovo hifho prifhli, in so vezhkrat do pol-

nozhi, vzhafi pa she zlo do beliga dnéva per njem ostali in s' njim peli. Ko je njih goreznošt videl, ni ostal samó per petji svetih pesem. Temuzh jih je tudi is katekisma uzhil, ki je na konzu molitvinih bukviz, in jim je vezhkrat sjutrajne in svezherne molitve molil, kterih so se kmalo is glave nauzhili.

Ko sim jest k' njim prishel, sim jih veliko najdel, kteri so bili she dobro poduzheni in sa sveti kerst perpravljani. Nekoliko jih je pa vender she terdovratnih, in nozhejo od kersthanfke vere nizh slifhati. Pa morebiti de se bodo she szhafama spreobernili.

Tukaj sim 51 Indijanov kerstil; samó 16 takih, ki so po sprizhevanji brumniga kupzhevavza she sa sveti kerst dobro poduzheni, takrat ni bilo doma, ko sim jest v' njih vasi bil, ker niso vedili, kdaj bom prishel. Pa hitro de bi kmalo semkaj v' La Pointe prishli, de bodo tukaj kerstheni.

Hvala bodi Bogú! Veliko ajdov se je v' ti misijonski fari she spreobernilo, namrezh 148. Bog daj, de bi vsi ti v' nebesa prishli! Kakofbno veselje bi bilo to sa-me na sodnji dan!

Friderik Baraga,
misijonar.

